

Piotrków Trybunalski

Piotrków Trybunalski

Lokalny Program Rewitalizacji na lata 2007 – 2013

Załącznik do Uchwały XXIII/376/08 Rady Miasta Piotrkowa Trybunalskiego z dnia 28 maja 2008

Opracowanie: ABiS Sp. z o.o. (2007)

Aktualizacja: Biuro Partnerstwa i Funduszy Urzędu Miasta w Piotrkowie Trybunalskim (2008)

WSTĘP	3
I. CHARAKTERYSTYKA OBECNEJ SYTUACJI W MIEŚCIE	5
1. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE.....	5
1.1. GRANICE STREF KONSERWATORSKICH	6
1.2. UWARUNKOWANIA OCHRONY ŚRODOWISKA	6
OPADY ATMOSFERYCZNE	9
1.3. WŁASNOŚĆ GRUNTÓW I BUDYNKÓW	11
1.4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	13
1.5. KOMUNIKACJA	16
1.6. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW	21
2. GOSPODARKA	22
2.1. UWARUNKOWANIA LOKALIZACYJNE MIASTA	22
2.2. POZIOM AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ Z UWZGLĘDNIENIEM SEKTORA TURYSTYKI	25
2.3. CHARAKTERYSTYKA LOKALNEGO SEKTORA GOSPODARCZEGO.....	28
2.4. ŁÓDZKA SPECJALNA STREFA EKONOMICZNA	29
2.5. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW	29
3. SFERA SPOŁECZNA.....	30
3.1. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I SPOŁECZNA.....	30
3.2. SYTUACJA NA RYNKU PRACY	34
3.3. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	37
3.4. OKREŚLENIE GRUP SPOŁECZNYCH WYMAGAJĄCYCH WSPARCIA.....	52
3.5. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW	54
4. ANALIZA SWOT	54
II. NAWIĄZANIE DO STRATEGICZNYCH DOKUMENTÓW DOTYCZĄCYCH ROZWOJU PRZESTRZENNO-SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO MIASTA I REGIONU.....	58
III. ZAŁOŻENIA PROGRAMU REWITALIZACJI ORAZ CHARAKTERYSTYKA REWITALIZOWANEGO OBSZARU	60
IV. REALIZOWANE I PLANOWANE DZIAŁANIA NA OBSZARZE REWITALIZOWANYM.....	71
V. PLAN FINANSOWY.....	75
VI. SYSTEM WDRAŻANIA	75
VII. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ	76

Wstęp

Rewitalizacja to proces przemian przestrzennych, społecznych i ekonomicznych, mający na celu wprowadzenie terenu ze stanu kryzysowego i prowadzący do rozwoju, w tym do poprawy jakości życia lokalnej wspólnoty. Lokalny Program Rewitalizacji na lata 2004-2013 został opracowany, aby zrealizować wyżej wymienione cele. Program ten, z racji swojego charakteru, musi podlegać ciągłej kontroli i modyfikacji. Dokonana niniejszą uchwałą aktualizacja programu jest wynikiem wniosków nasuwających się po dwuletnim funkcjonowaniu programu, odpowiada na zmiany społeczno-gospodarcze zachodzące w mieście oraz uwzględnia nowe zasady dotyczące pozyskiwania funduszy strukturalnych Unii Europejskiej na lata 2007-2013.

Program jest zgodny ze Strategią Zrównoważonego Rozwoju Miasta Piotrkowa Trybunalskiego do roku 2013, Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego oraz Narodową Strategią Spójności. Pierwsza część dokumentu jest diagnozą stanu w mieście. Bazuje ona na ustaleniach Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 r., danych Głównego Urzędu Statystycznego i innych podmiotów oraz informacjach znajdujących się w posiadaniu Urzędu Miasta. Na tej podstawie zostały określone uwarunkowania sprzyjające rozwojowi, jak i ten rozwój ograniczające oraz wskazano mocne i słabe strony miasta w rywalizacji z innymi obszarami.

W dalszej części wyznaczono obszar, który będzie podlegał rewitalizacji, określono plan działań mających na celu poprawienie niekorzystnej sytuacji. Ten etap opracowania został poddany szerokim konsultacjom społecznym.

Lokalny Program Rewitalizacji został opracowany nie tylko w celu stworzenia dokumentu niezbędnego w uzyskaniu dofinansowania z zewnętrznych środków, ale przede wszystkim po to, aby w sposób świadomy i planowy wprowadzać zmiany w zdegradowanej tkance miejskiej. Takie podejście powinno zaowocować bardziej efektywnym wykorzystaniem istniejących możliwości związanych z finansowaniem poszczególnych działań i pozwoli zaangażować mieszkańców w życie społeczne miasta, a także we współpracę z administracją publiczną i przedsiębiorcami.

Lokalny Program Rewitalizacji ma formułę dokumentu otwartego, który może być aktualizowany z uzasadnionych powodów, zarówno na wniosek Rady Miasta lub Prezydenta Miasta, ale również organizacji społecznych, grup mieszkańców lub podmiotów gospodarczych.

Rewitalizacja i jej cele

Na wstępie niniejszego Lokalnego Programu Rewitalizacji należy wyjaśnić, czym jest rewitalizacja i jakie są jej główne cele. W Polsce dość powszechnie spotyka się niezrozumienie samego pojęcia

rewitalizacji, istoty i celów tego procesu. Najczęściej następuje mylenie rewitalizacji z odnową (rewaloryzacją) zespołów zabytkowych. Mylnie uważa się, że rewitalizacja jest tożsama z renowacją zabytków i polega na działaniach remontowo-konserwatorskich. Tymczasem w Europie i na świecie takie rozumienie rewitalizacji skończyło się bezpowrotnie w połowie lat 80-tych XX wieku.

Współcześnie rewitalizacja jest rozumiana zupełnie inaczej: **rewitalizacja oznacza ponowne ożywienie procesów społeczno-gospodarczych na obszarze, w którym procesy te zamarły**. Obszary wymagające rewitalizacji to nie obszary wybrane pod kątem wartości zabytkowej, ale obszary o szczególnej kumulacji problemów społeczno-gospodarczych (w tym także najczęściej – remontowo-architektonicznych). W historycznych miastach europejskich bardzo często obszarami takimi są najstarsze dzielnice miast, stanowiące zespoły zabytkowe. Jednak to nie zabytkowy charakter predystynuje je do rewitalizacji, ale właśnie szczególna kumulacja wielu problemów społecznych i gospodarczych w jednym miejscu.

Celami rewitalizacji są na ogół:

- przewyciężenie kryzysu społecznego i zastoju gospodarczego;
- zmiana „złego wizerunku” danego obszaru;
- ponowne uruchomienie na danym obszarze procesów rozwoju społeczno-gospodarczego.
-

Założenia niniejszego opracowania i przyjęta metodologia

Okres objęty programem

Niniejszy program jest kontynuacją Lokalnego Programu Rewitalizacji na lata 2004 – 2013 przyjętego Uchwałą Rady Miasta Piotrkowa Trybunalskiego Nr XXV/379/04 z dnia 6.10. 2004 roku. Niniejszy Lokalny Program Rewitalizacji opisuje zamierzenia władz miejskich Piotrkowa Trybunalskiego w nowym okresie programowania UE 2007 – 2013. Wyznacza również pola działań dla podmiotów prywatnych chcących zaangażować się w Program: przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i właścicieli nieruchomości lub podmiotów sprawujących trwały zarząd na nieruchomościach w obszarze przewidzianym do rewitalizacji.

I. Charakterystyka obecnej sytuacji w mieście

1. Zagospodarowanie przestrzenne

Układ przestrzenny zurbanizowanego obszaru Piotrkowa odzwierciedla dokładnie historię powstania miasta. Najstarsza średniowieczna część miasta jest zlokalizowana wokół Rynku Trybunalskiego w obrębie ulic: Wojska Polskiego, Jerozolimskiej, Al. Kopernika i Placu Kościuszki oraz ul. Stronczyńskiego. Oprócz samego układu urbanistycznego nie ma w tej części miasta wielu budynków, które przetrwały by do dziś bez gruntownych zmian w późniejszych epokach.

Elewacje kamienic są prawie bez wyjątku XIX-wieczne, a starsza część zabudowy tej dzielnicy to głównie podziemne części kamienic, zapewne zręb murów niektórych kamienic (jednak bez zachowania w elewacjach średniowiecznego podziąłu) oraz pojedyncze zachowane budynki XVI –wieczne i nowsze: Zamek Królewski (właściwie — obronna kamienica typu wieżowego, siedziba królów polskich podczas ich pobytu na sejmach i trybunałach koronnych w Piotrkowie), późno-renesansowa część budynku klasztoru (ul. Stronczyńskiego 5) oraz wieża kościoła farnego przy Krakowskim Przedmieściu. Cała ta część miasta jest objęta programem rewitalizacji.

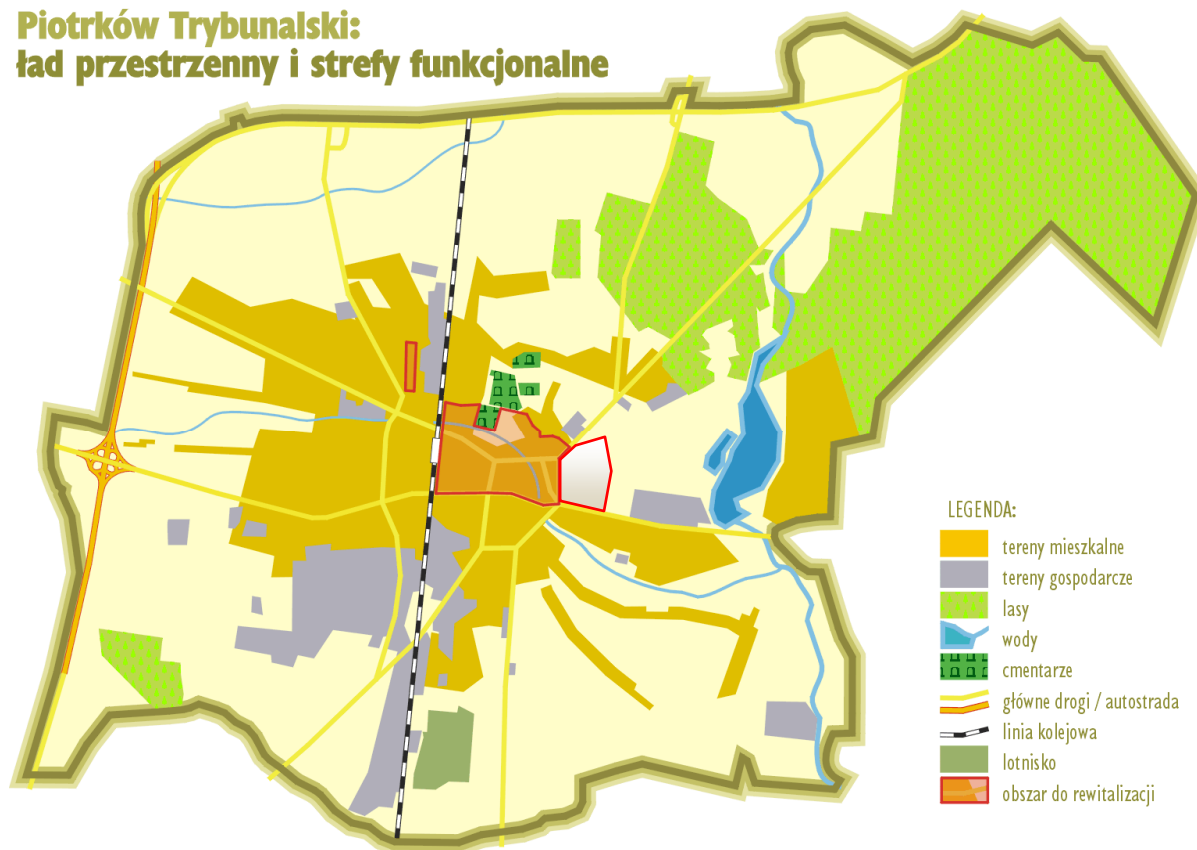
W II połowie XIX i szczególnie na początku XX wieku Piotrków zaczął się gwałtownie rozwijać i rozbudowywać w kierunku zachodnim wzdłuż obecnych ulic Słowackiego i Wojska Polskiego, w kierunku linii kolei Warszawsko-Wiedeńskiej. Zabudowa z przełomu wieków i początku wieku XX w tej części miasta jest dość dobrze zachowana. Ta część także jest włączona do obszaru objętego programem rewitalizacji.

Za torami kolejowymi, po ich zachodniej stronie rozciąga się nowa część Piotrkowa, powstała w znacznej mierze w ostatnich 30 latach: dzielnice mieszkaniowe, tereny przemysłowe, obiekty użyteczności publicznej. Obecnie linia kolejowa dzieli miasto na położoną po zachodniej stronie torów nową i rozwijającą się część miasta, oraz **położoną po wschodniej stronie torów część historyczną, pogrążoną w stagnacji i przeżywającą splot wielu problemów.**

Granice miasta Piotrkowa obejmują jednak obszar daleko wykraczający poza część zurbanizowaną. Od zachodu i północy Piotrków jest ograniczony przebiegiem dróg krajowych i autostrady, od wschodu natomiast do Piotrkowa należą znaczne obszary leśnie, których część znajduje się już w obrębie Sulejowskiego Parku Krajobrazowego.

Ryc.1. Piotrków: Mapa obszaru rewitalizacji

Piotrków Trybunalski: ład przestrzenny i strefy funkcjonalne

Źródło: opracowanie własne

Dyspozycję przestrzenną terenów mieszkaniowych i przemysłowych pokazuje powyższa mapa. Na mapie oznaczono na czerwono kontur obszaru przewidzianego do rewitalizacji.

1.1. Granice stref konserwatorskich

Ścisłą ochroną konserwatorską objęte są tereny, na których znajdują się zespoły i obiekty zabytkowe o wysokich wartościach, w tym układ przestrzenny Starego Miasta wraz z fragmentami murów obronnych oraz Rynek Trybunalski wraz z przylegającą zabudową. W ten sposób ochronie podlega komponowany układ przestrzenny w tym linie regulacyjne ulic, skala i typ zabudowy, układ komunikacyjny, układ pierzei. Szczegółowy wykaz zabytków ujęty jest zgodnie z art. 22 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku w gminnej ewidencji zabytków.

1.2. Uwarunkowania ochrony środowiska

Dane dotyczące stanu środowiska naturalnego na terenie miasta Piotrkowa Trybunalskiego, wykorzystane w tym podrozdziale pochodzą z raportów o stanie środowiska naturalnego w Piotrkowie Try-

bunalskim za lata 2003-2007, rokrocznie redagowanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Łodzi, Delegaturę w Piotrkowie Trybunalskim. Przedmiotem badań wyżej wspomnianych opracowań był stan następujących elementów środowiska: powietrza, opadów atmosferycznych, wód powierzchniowych (rzeka Strawa i Zbiornik Bugaj), wód podziemnych oraz od roku 2005 gleb.

Wody podziemne

Wyniki badań wód podziemnych na terenie m. Piotrkowa Tryb. prowadzone przez Delegaturę WIOŚ w 2 studniach głębinowych w latach 2003 - 2007: na ujęciu miejskim „Szczekanica” oraz na ujęciu miejskim „Żwirki” przedstawia zamieszczona poniżej tabela.

Tabela 1. Klasa czystości wód przed jej uzdatnieniem SUW Szczekanica oraz SUW Żwirki w latach 2003 - 2007

Rok	SUW Szczekanica	SUW Żwirki
2003	II klasa	II klasa
2004	III klasa	III klasa
2005	III klasa	bd
2006	III klasa	III klasa
2007	III klasa	III klasa

Źródło: Raporty o stanie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego: 2003 – 2007 r.

gdzie: klasa II – klasa średnia, klasa III – wody o zadowalającej jakości.

Wyżej wymienione studnie to ujęcia wód naporowych o czwartorzędowym poziomie wodonośnym. Wydajność SUW Szczekanica: 15 600 m³/d (pozwolenie wodnoprawne), w rzeczywistości wydajność dostosowywana do bieżących rozbiorów wody tj. ok. 7000 m³/d. Wydajność SUW Żwirki: 16 800 m³/d (pozwolenie wodnoprawne), w rzeczywistości wydajność dostosowywana do bieżących rozbiorów wody od 3650 do 6290 m³/d).

Wody powierzchniowe

W roku 2007 z terenu Piotrkowa Trybunalskiego odprowadzano średnio około 17 tys. m³ ścieków na dobę. Ścieki z oczyszczalni odprowadzane są poprzez Golezankę do Moszczanki, dopływu Wolbórki. Jakość ścieków oczyszczonych przez piotrkowską oczyszczalnię odpowiada aktualnie obowiązującym przepisom prawnym i normom. Monitoringowi jakości wód poddawana jest w Piotrkowie Trybunalskim rzeka Strawa oraz Zbiornik Bugaj. Strawa - stanowi lewobrzeżny dopływ Luciędzy, na terenie Piotrkowa Trybunalskiego.

Stan czystości tej rzeki badany jest w punkcie pomiarowym przy ulicy Włókienniczej. Zbiornik Bugaj badany jest w dwóch punktach pomiarowych, przy wlocie Wierzejki i przy zaporze. Wyniki badań stanu czystości tych wód przedstawia tabela.

Tabela 2. Stan czystości wód rzeki Strawy oraz Zbiornika Bugaj w latach 2003 - 2007

Rok	Strawa	Zbiornik Bugaj
2003	non	bd
2004	IV klasa	bd
2005	IV klasa	IV klasa
2006	V klasa	bd
2007	III klasa	III klasa

Źródło: Raporty o stanie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego: 2003 – 2007 r.

gdzie: non - wody pozaklasowe, klasa V – wody złej jakości, klasa IV – wody o niezadowalającej jakości, klasa III – wody o zadowalającej jakości

Jak wynika z zamieszczonych poniżej danych stan czystości wód rzeki Strawy oraz Zbiornika Bugaj w latach 2003 – 2007 uległ zdecydowanej poprawie.

Gleby

W roku 2005 Delegatura WIOŚ przeprowadziła na terenie miasta przeprowadziła wrywkowe badania powierzchniowych warstw gleb pod kątem zanieczyszczenia metalami ciężkimi, wielopierścieniowymi węglowodorami aromatycznymi (WWA) oraz pestycydami. Badania wykazały, że:

1. Zawartości oznaczanych metali ciężkich (cynku, kadmu, miedzi, niklu i ołowiu) mieściły się w granicach norm;
2. **Zawartości pestycydów przekraczały** obowiązujące wartości dopuszczalne w glebach pochodzących z ogródków pracowniczych przy ulicach: Działkowej (), Łanowej (j.w.), Przemysłowej, Belzackiej.
3. **Zawartości WWA przekraczały** normy we wszystkich badanych glebach;

Powietrze atmosferyczne

W latach 2003 – 2007 duży udział w emisji SO₂, NO₂ i pyłu miały ciepłownie miejskie: C-1 i C-2. Należy podkreślić, że bardzo istotny wpływ na zanieczyszczenie powietrza na terenie miasta ma tzw. niska emisja (głównie indywidualne źródła grzewcze) oraz emisja komunikacyjna – ze środków transportu. Ciągłe pomiary powietrza atmosferycznego prowadzone są w stacji przy ulicy Belzackiej 78. Ich wyniki przedstawia zamieszczona tabela.

Tabela 3. Jakość powietrza w Piotrkowie Trybunalskim w latach 2003 – 2007

Rok	PM 10 stężenie średnioroczne	NO2 stężenie średnioroczne	CO stężenie średnioroczne	O3 stężenie ośmiogodzinne
2003	powyżej normy	poniżej normy	poniżej normy	poniżej normy
2004	powyżej normy	poniżej normy	bd	poniżej normy
2005	powyżej normy	poniżej normy	poniżej normy	poniżej normy
2006	powyżej normy	poniżej normy	poniżej normy	powyżej normy
2007	poniżej normy	poniżej normy	poniżej normy	powyżej normy

Źródło: Raporty o stanie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego: 2003 – 2007 r.

Dane z lat 2003- 2007 zamieszczone w powyższej tabeli świadczą o poprawie jakości powietrza w Piotrkowie Trybunalskim.

Opady atmosferyczne

Tabela 4. Odczyn opadów atmosferycznych w Piotrkowie Trybunalskim w latach 2003 - 2007

Rok	Procent badanych prób			
	z odczynem kwaśnym	z odczynem lekkokwaśnym (naturalny)	z odczynem obojętnym	z odczynem zasadowym
2003	-	14 %	86 %	-
2004	12 %	16 %	60 %	13 %
2005	13 %	9 %	64 %	14 %
2006	9 %	20 %	67 %	4 %
2007	3 %	14 %	69 %	14 %

Źródło: Raporty o stanie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego 2003 – 2007 r.

W analizowanym okresie pobrane próby opadów atmosferycznych w większości odznaczały się odczynem obojętnym.

Gospodarka odpadami

Ilość odpadów przyjmowanych na Miejskie Składowisko Odpadów w Dołach Brzeskich w latach 2003 – 2007 przedstawia zamieszczona poniżej tabela. Na uwagę zasługuje ponad 83 % wzrost przyjmowanych i składowanych odpadów w roku 2006 w stosunku do roku 2005. Na gospodarkę odpadami w Piotrkowie Trybunalskim w najbliższych latach będzie mieć z całą pewnością fakt wyczerpywania się możliwości technicznych eksploatowanego aktualnie składowiska. Miasto w obecnej chwili rozważa decyzję o zamknięciu i rekultywacji wyżej wspomnianego składowiska.

Tabela 5. Ilości odpadów przyjmowanych na Miejskie Składowisko Odpadów w Dołach Brzeskich z Piotrkowa Trybunalskiego w latach 2003 – 2007.

Rok	Ilość zebranych odpadów w Mg	
	Ilość odpadów w Mg	Wzrost w stosunku do roku poprzedniego [%]
2003	11 696,88 Mg	Bd
2004	11 376,57 Mg	- 2,7 %
2005	12 667,00 Mg	11 %
2006	22.654,52 Mg	83 %
2007	14.420,00 Mg	- 36 %

Źródło: Raporty o stanie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego: 2003 – 2007 r.

Segregacja odpadów

Na terenie miasta prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów. Zjawisko to nie ma jednak jeszcze charakteru powszechnego wśród mieszkańców. W związku z tym faktem zasadne jest przeprowadzenie odpowiedniej kampanii promocyjnej skierowanej do mieszkańców miasta. Sytuację nastawienia mieszkańców miasta do selektywnej zbiórki odpadów mogą także zmienić zmiany stawek za odbiór odpadów, które są zdecydowanie korzystniejsze w przypadku ich wcześniejszej segregacji.

Tabela 6. Ilość selektywnie zebranych odpadów w [Mg] w Piotrkowie Trybunalskim w latach 2003 - 2007

Rok	Ilość zebranych odpadów w Mg		
	Makulatura	Szkło	Tworzywa sztuczne
2003	596,18	269,61	187,39
2004	374,59	585,99	218,795
2005	182,52	441,01	105,827
2006	119,24	209,89	117,12
2007	134,68	157,40	232,28

Źródło: Strategia Zrównoważonego Rozwoju Miasta Piotrkowa Trybunalskiego do 2013 roku oraz Raporty o stanie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego: 2003 - 2007r.

Odpady niebezpieczne

Ilość odpadów niebezpiecznych odbieranych w Piotrkowie Trybunalskim w latach 2004 – 2007 przedstawia tabela.

Tabela 7. Ilość odpadów niebezpiecznych [w Mg] odbieranych w Piotrkowie Trybunalskim latach 2004 – 2007.

Wyszczególnienie	Odpady zawierające rtęć	Odpady olejowe	Odpady medyczne, przeterminowane leki	Baterie i akumulatory ołowiowe	Inne
2004	16,10	134	30,2	48,00	740,25
2005	17,06	142,57	32,01	50,88	784,66
2006	17,57	146,84	32,97	52,40	808,19
2007	17,64	146,84	33,16	52,40	1 024,19

Źródło: Raport o stanie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego: 2004-2007 r.

Analiza zamieszczonych powyżej danych wskazuje na rokroczny wzrost odbieranych materiałów niebezpiecznych z terenu Piotrkowa Trybunalskiego w latach 2004-2007: odpadów zawierających rtęć, odpadów olejowych, odpadów medycznych – średnio o około 10 %, baterii i akumulatorów ołowiowych – o około 20 %, oraz innych materiałów niebezpiecznych o około 50 %

Hałas

Na terenie miasta dominuje hałas komunikacyjny, związany z intensywnym ruchem samochodowym. Wzrastająca liczba środków transportu biorących udział w ruchu powoduje wzrost poziomu hałasu. Dotyczy to przede wszystkim dróg krajowych nr 1,8,12, gdzie natężenie ruchu jest największe.

1.3. Własność gruntów i budynków

Według stanu na 1.01.2006 na terenie miasta połowa gruntów należy do osób fizycznych (50,6%). Skarb Państwa jest w posiadaniu 34,0% gruntów, pozostałą część stanowi własność komunalna (12,3%), Kościołów i związków wyznaniowych (0,5%) oraz innych instytucji (2,6%).

Tabela 8. Struktura własności gruntów na terenie gminy w roku 2006

Wyszczególnienie	Powierzchnia	
	w ha	w %
Osoby fizyczne	3 406	50,6
Skarb Państwa	2 281	34,0

Wyszczególnienie	Powierzchnia	
Własność komunalna	830	12,3
Kościóły i związki wyznaniowe	32	0,5
Inne	176	2,6
Razem	6 725	100

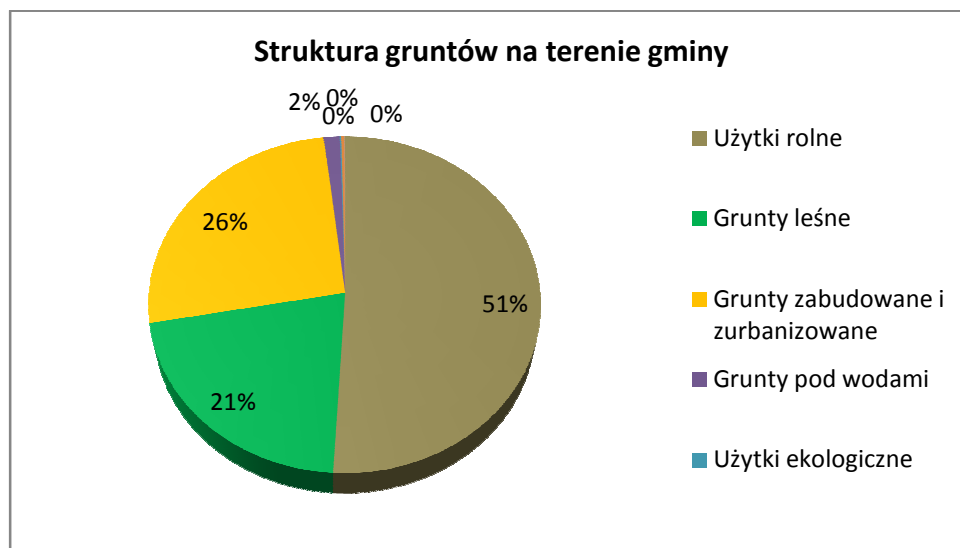
Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania wykazu gruntów (na dzień 01.01.2006 r.) Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi – Wydział Geodezji i Kartografii.

Tabela 9. Struktura gruntów na terenie gminy (w ha) w roku 2006

Użytki rolne	Grunty leśne	Grunty zabudowane i zurbanizowane	Grunty pod wodami	Użytki ekologiczne	Nie użytki	Tereny różne
3 423	1 429	1 749	95	8	19	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania wykazu gruntów (na dzień 01.01.2006 r.) Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi – Wydział Geodezji i Kartografii.

Ryc. 2. Struktura gruntów w Piotrkowie Trybunalskim

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania wykazu gruntów (na dzień 01.01.2006 r.) Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi – Wydział Geodezji i Kartografii.

Tabela 10. Struktura własności budynków w Piotrkowie Trybunalskim w roku 2006

Wyszczególnienie	Nieruchomość	
	Gruntowa zabudowane (liczba budynków)	Budynkowa (liczba budynków)
Osoby fizyczne	14 932	2 396
Skarb Państwa	321	264
Własność komunalna	1 257	62
Kościoty i związki wyznaniowe	86	5
Inne	430	1 462
Razem	17 026	4 189

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania wykazu budynków (na dzień 01.01.2006 r.) Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi – Wydział Geodezji i Kartografii.

Tabela 11. Struktura własności mieszkań na terenie miasta Piotrkowa Trybunalskiego w 2002 r

Wyszczególnienie	Liczba mieszkań	Powierzchnia mieszkań w m ²	Ludność w mieszkaniach zamieszkałych na stałe /osoby/
Gmina	4 298	181 786	12 082
Osoby fizyczne	8 982	682 476	27 394
Pozostałe	14 269	721 170	40 381
Ogółem	27 549	1 585 432	79 857

Źródło: opracowanie własne na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego – Mieszkania – 2002 r.

1.4 Infrastruktura techniczna

Stan gospodarki wodno- ściekowej miasta

Sieć wodociągowa i sieć kanalizacji sanitarnej stanowi majątek gminy, a eksploatowana jest przez Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna z roku na rok jest sukcesywnie rozbudowywana w tempie kilku procent rocznie. **Zastrzeżenie może budzić stan techniczny** poszczególnych odcinków sieci kanalizacji sanitarnej, deszczowej oraz sieci wodociągowej. Większość infrastruktury technicznej oraz rozwiązań technologicznych miejskiej oczyszczalni ścieków pochodzi z lat siedemdziesiątych ubiegłego wieku. Planowana modernizacja i rozbudowa oczysz-

czalni ścieków w Piotrkowie Trybunalskim umożliwi dostosowanie jakości oczyszczanych ścieków do norm dyrektywy UE 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991r. w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych i dyrektywy w zakresie gospodarowania odpadami - zgodnie z założeniami Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Obecnie miasto uzdatnia wodę w oparciu o dwie stacje uzdatniania wody: Szczekanica oraz Żwirki, z których pierwsza wymaga modernizacji. Miasto zmierza do uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej na terenie Piotrkowa Trybunalskiego.

Tabela 12. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna na terenie miasta w latach 2002-2007

Wyszczególnienie	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Sieć wodociągowa rozdzielcza w km /bez przyłączy/	131	135	135	137	138	140
Wzrost w stosunku do roku poprzedniego [%]	0,7 %	2,9 %	0 %	1,4 %	0,7 %	1,4 %
Sieć kanalizacyjna w km /bez przyłączy/	125	130	134	138	140	140
Wzrost w stosunku do roku poprzedniego [%]	1,6 %	4 %	3 %	2,9 %	1,4 %	0 %
Liczba połączeń wodociągowych do budynków mieszkalnych	5585	5680	5770	5855	5960	6020
Wzrost w stosunku do roku poprzedniego [%]	2,1 %	1,7 %	1,5 %	1,4 %	1,7 %	1 %
Liczba połączeń kanalizacyjnych do budynków mieszkalnych	2260	2383	2500	2720	2875	2990
Wzrost w stosunku do roku poprzedniego [%]	4,3 %	5,4 %	4,9 %	8,8 %	5,6 %	4 %

Źródło: Strategia Zrównoważonego Rozwoju Miasta Piotrkowa Trybunalskiego do 2013 roku oraz Raporty o stanie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego:2002 – 2007 r.

Ciepłownictwo

W mieście funkcjonują dwie ciepłownie miejskie (C1, C2). Wytwarzaniem, przesyłem i dystrybucją ciepła na obszarze miasta zajmuje się Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.. System ciepłowniczy Piotrkowa Trybunalskiego obejmuje: centralny system ciepłowniczy z dwiema dużymi kotłowniami i rozbudowaną centralną siecią ciepłowniczą, kotłownie lokalne na potrzeby obiektów stanowiących własność gminy, kotłownie lokalne na potrzeby zakładów przemysłowych i innych podmiotów gospodarczych oraz indywidualne źródła ciepła na potrzeby gospodarstw domowych.

Tabela 13. Długość sieci ciepłowniczej na terenie Piotrkowa Trybunalskiego w latach 2003-2007

	Sieć magistralna w km	Sieć rozdzielcza w km	Sieć przyłączeniowa w km
2003	13,54	11,92	15,79
2004	13,54	12,38	16,50
2005	13,54	12,36	17,10
2006	13,54	12,47	17,56
2007	13,54	12,16	17,78

Źródło: Raporty o stanie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego: 2003 - 2007 r.

Zaopatrzenie w gaz

Piotrków Trybunalski zasilany jest gazem ziemnym za pośrednictwem gazociągów wysokiego ciśnienia o znaczeniu okręgowym doprowadzanych do miasta z 4 kierunków, co stwarza korzystne warunki przesyłowe i wysoki stopień pewności zasilania.

Tabela 14. Długość sieci gazowej oraz liczba odbiorców gazu na terenie Piotrkowa Trybunalskiego w latach 2003-2007

	Odbiorcy gazu ogółem	Długość sieci gazowej w km /bez przyłączy/
2003	22 538	104,2
2004	22 694	104,5
2005	22 747	105,6
2006	23 027	118,3
2007	24 302	122,3

Źródło: Raporty o stanie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego: 2003 - 2007 r.

Elektroenergetyka

Analiza danych wskazuje na fakt jednoczesnego wzrostu liczby odbiorców wielkoprzemysłowych z równoczesnym spadkiem zużycia energii na jednego odbiorcę w tej grupie. Niewątpliwie związane jest to związane z coraz powszechniejszym stosowaniem energooszczędnych technologii.

Tabela 15. Zużycie energii elektrycznej na terenie Piotrkowa Trybunalskiego w latach 2005-2007

ENERGIA ELEKTRYCZNA	Odbiorcy zasilani z niskiego napięcia (drobni)			Odbiorcy zasilani ze średniego napięcia (wielkoprzemysłowi)		
	2005 rok	2006 rok	2007 rok	2005 rok	2006 rok	2007 rok
Ilość odbiorców	33 699	34 216	34 371	115	115	122
Sprzedż energii (w MWh)	81 761	86 744	85 907	129 132	123 496	122 832
Zużycie energii na jednego odbiorcę (w MWh)	2,43	2,54	2,50	1 122,89	1 029,13	1 006,82

Źródło: Strategia Zrównoważonego Rozwoju Miasta Piotrkowa Trybunalskiego do 2013 roku oraz Raport o stanie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego: 2005-2007r.

Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego

Miasto Piotrków Trybunalski obsługiwane jest w zakresie powszechnych usług telekomunikacyjnych przez Telekomunikację Polską S.A. oraz MNI Telecom Sp. z o.o.. Firmy te zapewniają wszystkie podstawowe usługi telekomunikacyjne, w tym dostęp do internetu.

Dane na koniec 2007 r. zestawiono poniżej:

TELEKOMUNIKACJA POLSKA S.A.

1. Aktualna liczba łączy telefonicznych: 22 804
w tym łączy szerokopasmowych (Neostrada, DSL): 3 052
2. Systemy łączności:
łącza na sieci kablowej: 22 606
łącza radiowe: 198

MNI TELECOM Sp. z o. o.

1. Aktualna liczba łączy telefonicznych: 4 015
2. Aktualna liczba łączy szerokopasmowych: 964
3. Systemy łączności:
łącza na sieci kablowej: 822
łącza radiowe: 4 158

Teren miasta objęty jest również działalnością operatorów sieci telefonii komórkowej: ERA GSM, PLUS GSM i Orange.

1.5 Komunikacja

Infrastruktura drogowa

Sieć dróg publicznych w Piotrkowie Trybunalskim tworzą drogi krajowe, drogi powiatowe i drogi gminne. Długość dróg publicznych według stanu na 1.01.2007: ogółem 254,6 km, w tym krajowych 16,1 km, powiatowych 33,9 km, gminnych 204,6 km.

Tabela 16. Przebieg dróg krajowych w granicach administracyjnych Piotrkowa Trybunalskiego

Lp.	Nr drogi	Odc.	Nazwa ulicy	Przebieg odcinka		Długość (m)
				Początek	Koniec	
1.	12	1.	ul. Wojska Polskiego	Granice miasta	Granica zarządów	241
		2.	ul. Wojska Polskiego	Granica zarządów	Al. Armii Krajowej	2907
2.		Al. Armii Krajowej	ul. Wojska Polskiego	Al. Piłsudskiego	974	
3.		Al. Piłsudskiego	Al. Armii Krajowej	Al. Kopernika	841	
4.		Al. Kopernika	Al. Piłsudskiego	ul. Sulejowska	1066	
5.		ul. Sulejowska	Al. Kopernika	Granice miasta	2371	
6.	91	1.	ul. Łódzka	Granice miasta	Droga kraj. Nr 8 - węzeł łódzki	116
7.		2.	Droga. Nr 8 - nieciągłość drogi krajowej nr 91	ul. Łódzka	ul. Rakowska	X
8.		3.	ul. Rakowska	Droga kraj. S 8 - węzeł rakowski	Granica zarządów	249
9.		3.	ul. Rakowska	Granica zarządów	ul. Wolborska	2989
10.		4.	ul. Wolborska	ul. Rakowska	ul. Curie Skłodowskiej	851
11.		5.	ul. Curie Skłodowskiej	ul. Wolborska	ul. Śląska (rondo)	483
12.		6.	ul. Śląska	ul. Sulejowska (rondo)	ul. Krakowskie Przedmieście	590
13.	7.	ul. Krakowskie Przedmieście	ul. Śląska	Granice miasta	3027	

Źródło: Dane MZDiK w Piotrkowie Trybunalskim

Tabela 17. Wykaz dróg powiatowych przebiegających w granicach administracyjnych Piotrkowa Trybunalskiego według stanu na 1.01.2007.

Lp.	Przebieg drogi w województwie łódzkim	Nr drogi	Nr odc. dr	Nazwa ulicy	Przebieg odcinka drogi w granicach administracyjnych miasta	
					początek	koniec
1	Piotrków Tryb. - Pajęczno	1500E	1	Al. 3 Maja	Al. Kopernika	ul. Żeromskiego
			2	Roosevelta	ul. Żeromskiego	Gr. miasta
2	Piotrków Tryb. - Godaszewice	1522E	1	Wierzejska	ul. Wyzwolenia	Gr. miasta
			2	Wierzejska (odcinek w lesie)	Gr. miasta	Gr. miasta
3	Piotrków Tryb.	1523B	1	Przedborska	ul. Śląska	ul. Zalesicka

	-Uszczyn		2	Zalesicka	ul. Przedborska	gr. miasta
4	Piotrków Tryb. – Piotrków Tryb.	1540E	1	Łódzka	Dr. kraj. nr 8	Al. Armii Kraj.
			2	Armii Krajowej	ul. Łódzka	ul. Wojska Pol- skiego
			1	Armii Krajowej	Al. Piłsudskiego	ul. Dmowskiego
5	Piotrków Tryb. –Piotrków Tryb	1540E	2	Żelazna	ul. Dmowskiego	ul. Roosevelta
			1	Karolinowska	ul. Łódzka	ul. Rolnicza
6	Piotrków Tryb. – Piotrków Tryb.	1542E	2	Rolnicza (cała- 1563E)	ul. Karolinowska	ul. Spacerowa
			3	Spacerowa (frag- menM56iE)	ul. Rolnicza	ul. Jerozolimska
			4	Jerozolimska	ul. Spacerowa.	ul. Wojska Pol- skiego
			5	Jerozolimska	ul. Wojska Polskie- go.	rondo E. Gierka
			1	Kostromska	ul. Łódzka	Al. Sikorskiego
7	Piotrków Tryb. – Piotrków Tryb.	1553E	1	Kostromska	ul. Łódzka	Al. Sikorskiego
8	Piotrków Tryb. – Piotrków Tryb.	1555E	1	Żeromskiego	ul. Roosevelta	ul. Krakowskie Przedmieście
9	Piotrków Tryb. – Piotrków Tryb.	1556E	1	Krakowskie Przed.	Al. Kopernika	ul. Śląska
10	Piotrków Tryb. – Piotrków Tryb.	1560E	1	Sikorskiego	Dr. kraj. Al	Al. Armii Krajowej
11	Piotrków Tryb. – Piotrków Tryb.	(1534E)	1	Michałowska (prze- dłużenie zamiejskiej 1534E)	ul. Rolnicza	Gr. miasta
12	Piotrków Tryb. – Piotrków Tryb.	1541 E	1	Wolborska	ul. Rakowska	Dr. kraj Nr 8

Źródło: Dane MZDiK w Piotrkowie Trybunalskim.

Znaczenie poszczególnych kierunków komunikacyjnych dla Piotrkowa dobrze obrazują potoki ruchu na poszczególnych drogach krajowych wyrażone średnim dobowym ruchem (SDR). Dane publikowane przez GDDKiA z 2003 oraz 2005 przedstawia tabela.

Tabela. 18. Średni ruch dobowy głównych szlaków komunikacyjnych wokół Piotrkowa Trybunalskiego w roku 2003 oraz 2005.

Lp.	Droga	Kierunek	SDR w 2003	SDR w 2005	Wzrost SDR [%]
1	Dr. krajowa nr 91	Łódź – Piotrków Trybunalski	9664	8619	-11%
2	Dr. krajowa nr 91	Piotrków Trybunalski - Radomsko	5392	5075	-6%

3	Dr. krajowa nr 1	Łódź – Piotrków Trybunalski	12506	12941	3%
4	Dr. krajowa nr 1	Piotrków Trybunalski - Częstochowa	25096	34234	36%
5	Dr. krajowa nr 8	Bełchatów – Piotrków Trybunalski	10831	13135	21%
6	Dr. krajowa nr 8	Piotrków Trybunalski - Warszawa	22439	19108	-15%
7	Dr. krajowa nr 12	Wadlew – Piotrków Trybunalski	3054	3850	26%
8	Dr. krajowa nr 12	Piotrków Trybunalski - Sulejów	14434	16073	11%

Źródło: Opracowanie własne w oparciu o dane GDDKiA

W analizowanym okresie czasu na uwagę zasługuje fakt znacznego natężenia ruchu na drodze krajowej nr 1, drodze krajowej nr 8 oraz drodze krajowej nr 12. W roku 2006 nastąpiło znaczne usprawnienie ruchu drogowego w obrębie Piotrkowa, dzięki oddaniu do użytkowania fragmentu obwodnicy Piotrkowa Trybunalskiego. **Istnieje pilna potrzeba kontynuowania budowy kolejnych odcinków obwodnicy oraz dostosowania miejskiego systemu dróg do potrzeb wynikających z lokalizacji wielkich terenów logistycznych w Piotrkowie i jego najbliższym otoczeniu , a także umożliwienie właściwych warunków dojazdu do terenów Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.**

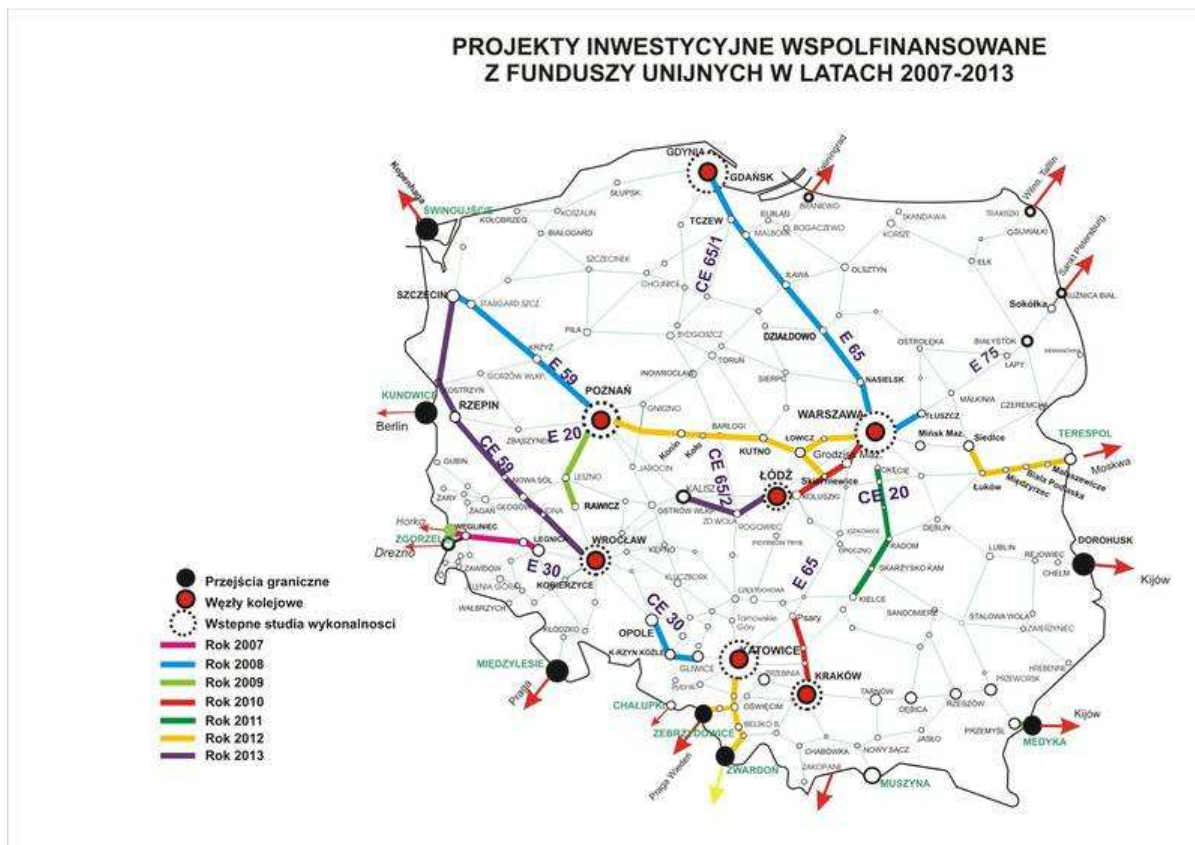
Infrastruktura kolejowa

Przez Piotrków przebiega ważna linia kolejowa nr 01 relacji Katowice – Zawiercie – Częstochowa – Piotrków Trybunalski – Koluszki – Skierniewice – Warszawa, która na odcinku Koluszki – Warszawa jest **włączona do AGTC1, jako linia do modernizacji do standardu europejskiego.**

Główne zamierzenia inwestycyjne Polskich Linii Kolejowych S. A. na lata 2007 – 2013, uwzględniające wyżej wymienione zadanie, przedstawia zamieszczona mapa.

¹ AGTC: Umowa Europejska o Ważniejszych Międzynarodowych Liniach Tranzytu Kombinowanego i Obiektach Towarzyszących, podpisana przez Polskę w 1991 r.

Ryc. 3. Projekty inwestycyjne współfinansowane z funduszy unijnych w latach 2007-2013.

Źródło: Plan inwestycyjny PLK SA 2007 - 2013

Komunikacja publiczna

Lokalny transport zbiorowy w Piotrkowie Trybunalskim zapewniają Miejski Zakład Komunikacyjny Sp. z o.o. oraz prywatni przewoźnicy (M-BUS).

Tabela 19. Lokalny transport zbiorowy w Piotrkowie Trybunalskim w latach 2005 - 2007

Wyszczególnienie	2005		2006		2007	
	MZK sp. z o.o.	M-BUS	MZK sp. z o.o.	M-BUS	MZK sp. z o.o.	M-BUS
Liczba obsługiwanych linii miejskich	12	19	12	21	12	16
Liczba autobusów	38	60	26	62	26	40
Łączny przebieg w km (wg zawartych umów)	1 620 918	2 840 820	1 620 061	3 869 939	1 622 822	3 169 029
Liczba przewiezionych pasażerów (tys)	3 600	1 600	3 540	bd	4 240	Bd

Źródło: Raporty o stanie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego: 2005 - 2007 r.

Na uwagę zasługuje fakt wzrostu liczby przewiezionych pasażerów przez MZK Sp. z o.o. w roku 2007 o blisko 20 % w stosunku do roku 2006.

1.6 Identyfikacja problemów

1. Potencjał ekologiczny:

- Zanieczyszczone środowisko naturalne odpadami i zanieczyszczeniami przemysłowymi, komunalnymi i komunikacyjnymi.
- Zanieczyszczenie wód powierzchniowych i głębinowych w wyniku nieuregulowanych problemów gospodarki ściekowej.
- Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego.
- Brak nowoczesnego zakładu utylizacji i składowania odpadów stałych.

2. Potencjał techniczny:

Infrastruktura techniczna:

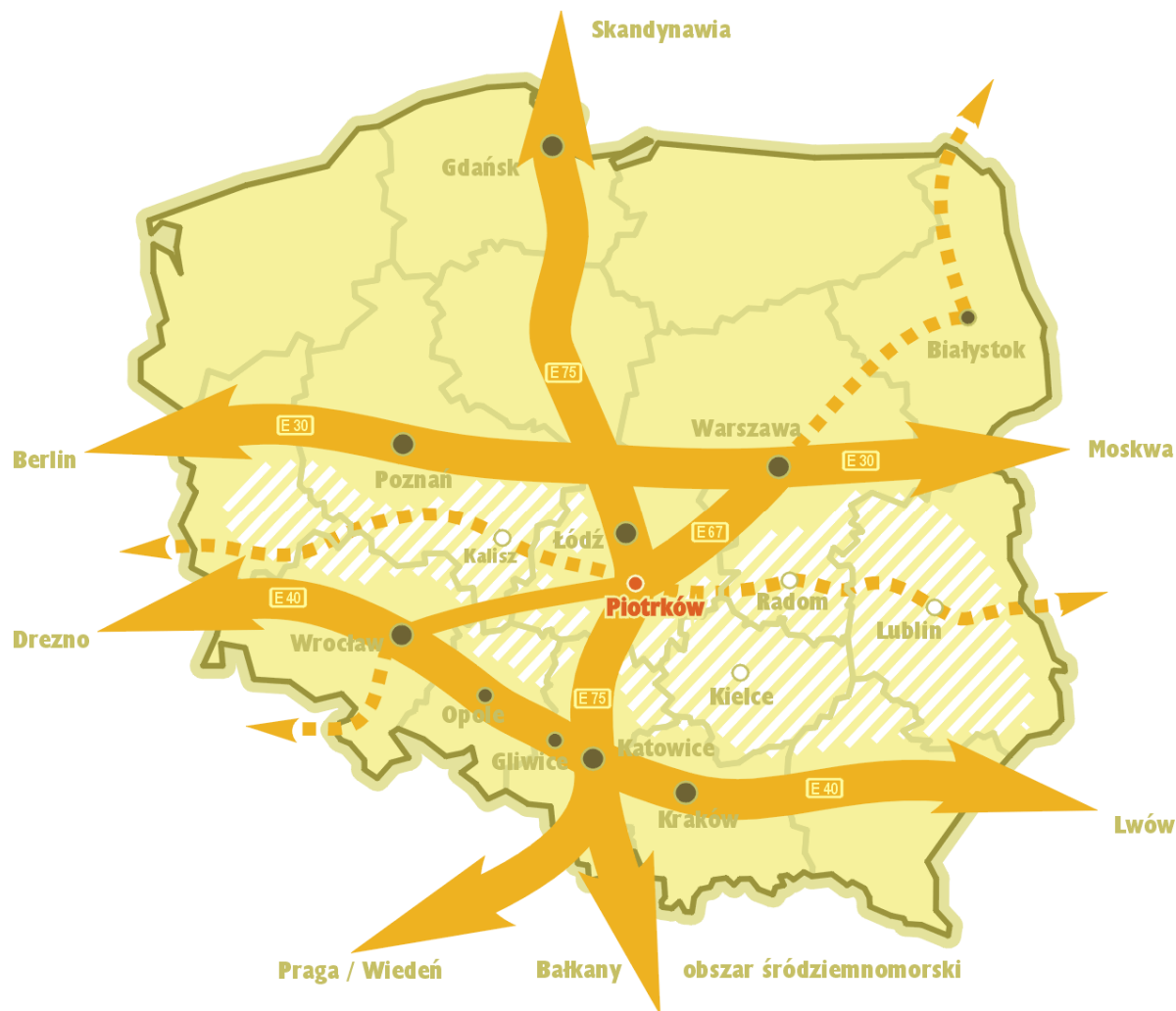
- Słabo rozbudowana sieć kanalizacji deszczowej.
- Zły stan techniczny sieci wodociągowej oraz infrastruktury związanej z uzdatnianiem wody.
- Zły stan techniczny sieci kanalizacji sanitarnej oraz zły stan infrastruktury związanej z oczyszczaniem ścieków

Infrastruktura komunikacyjna:

- Zły stan techniczny dróg.
- Duży ruch tranzytowy odbywający się przez centrum miasta wynikający z położenia miasta przy skrzyżowaniu ważnych szlaków komunikacyjnych, oraz z lokalizacji wielkich terenów logistycznych w Piotrkowie i jego najbliższym otoczeniu.
- Niedrożny układ komunikacyjny miasta.
- Konieczność rozbudowy i modernizacji ciągów pieszych.
- Słabo rozwinięty system komunikacji miejskiej.

Ryc.5. Położenie Piotrkowa Trybunalskiego w kontekście transeuropejskich przepływów potencjału gospodarczego

Opracowanie własne

Korytarze horyzontalne łączą Unię Europejską z Rosją i Ukrainą, oraz dalej — z Azją. Trzeba jednak zdawać sobie sprawę z **istnienia pomiędzy tymi dwoma paneuropejskimi korytarzami horyzontalnego pasa strefy problemowej** (na mapie obszar zakreskowany skośnymi białymi liniami), **gdzie rozwój będzie następował wolniej**, a w części wschodniej (Kielce – Radom – Lublin) grozi peryferyzacja. Sam Piotrków jest wprawdzie wyłączony z tego zagrożenia², trzeba jednak pamiętać, że strefa problemowa będzie stanowiła bezpośrednie otoczenie Piotrkowa i będzie promieniować na miasto niekorzystnymi zjawiskami społeczno-gospodarczymi, szczególnie z kierunku wschodniego.

O ile położenie przy kluczowym dla krajowej komunikacji samochodowej węźle DK-1 i autostrady A1 z DK-8 oraz przebiegu przez miasto drogi DK-12 trzeba traktować jako **szansę rozwojową miasta**, o tyle położenie w horyzontalnym pasie strefy problemowej i negatywne (anty-rozwojowe) od-

² Ze względu na znakomite położenie w węźle najważniejszych tras krajowych, w jednej z najlepszych komunikacyjnie lokalizacji w kraju. Na mapie pomocniczo zaznaczono też skośną drogę krajową DK-8 Kudowa-Zdrój – Wrocław – Piotrków – Warszawa – Białystok – Suwałki, która jest częścią europejskiej trasy E 67 i drogę krajową DK-12 Łęknica – Leszno – Kalisz – Sieradz – Piotrków Trybunalski – Radom – Lublin – Dorohusk.

działywanie sąsiedztwa tej strefy jest pewnym zagrożeniem dla Piotrkowa. **To specyficzne położenie na przecięciu obszaru szans i obszaru zagrożeń rozwojowych powinno być podstawą całego strategicznego myślenia o przyszłym rozwoju Piotrkowa Trybunalskiego.**

Sieć kolejowa

Wobec znakomitego skomunikowania drogowego **sieć kolejowa ma dla Piotrkowa Trybunalskiego znaczenie uzupełniające**, a w przyszłości, w miarę postępów reformy PKP, może mieć znaczenie rosnące dla przewozów lokalnych, ruchu towarowego i atrakcyjności turystycznej.

Transport lotniczy

Piotrków Trybunalski posiada lotnisko z 1000 metrowym pasem startowym przystosowanym do obsługi samolotów kategorii dyspozycyjnej.

W najbliższym sąsiedztwie Piotrkowa Trybunalskiego (ok. 40 km) znajduje się port lotniczy im. Władysława Reymonta w Łodzi. O intensywnym rozwoju tego lotniska świadczą informacje o liczbie odprawianych tam pasażerów w latach 2004 – 2007.

Tabela 20. Liczba pasażerów obsługiwanych przez lotnisko im. W. Reymonta w Łodzi w latach 2003 – 2006.

Rok	2004	2005	2006	2007
Liczba pasażerów	6 246	18 063	216 861	312 365

Źródło: Dane Portu Lotniczego Łódź. 2007.

W najbliższym czasie w związku z planowaną modernizacją łódzkiego lotniska, a także zwiększoną aktywnością tanich przewoźników lotniczych należy spodziewać się gwałtownego wzrostu podróży obsługiwanych przez ten port lotniczy. **Fakt ten może mieć znaczenie nie tylko dla rozwoju samej aglomeracji łódzkiej ale dla całego regionu.**

Relacje z Łodzią: kluczowo ważne sąsiedztwo strategiczne

Piotrków to jedno z trzech najważniejszych miast województwa łódzkiego. Z punktu widzenia Piotrkowa jest oczywiste, że strategicznie najważniejszym partnerem dla Piotrkowa jest Łódź. Jednak należy pamiętać, że z punktu widzenia 10-krotnie większej Łodzi partnerstwo z Piotrkowem ma znaczenie marginalne. Jest oczywiste, że **w tej sytuacji to Piotrków musi stale i aktywnie wychodzić z inicjatywą szerokiej współpracy z Łodzią.**

Przyszłe powiązanie Warszawa – Łódź

W wielu opracowaniach jest rozpatrywane **przyszłe połączenie Warszawy i Łodzi w układ konurbacyjny** (tzw. duopol), czemu sprzyjałyby m. in. budowa szybkiej kolei Warszawa – Łódź, oraz lokalizacja pomiędzy Warszawą a Łodzią nowego lotniska wspomagającego Okęcie. Ministerstwo Transportu rozpatruje cztery lokalizacje takich lotnisk: Modlin, Sochaczew, Mińsk Mazowiecki i Radom.

2.2. Poziom aktywności gospodarczej z uwzględnieniem sektora turystyki

Tabela 21. Liczba podmiotów gospodarczych w Piotrkowie Trybunalskim w latach 2002-2007.

Rodzaj działalności	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Handel	2 590	2 533	2 476	2 284	2 238	Bd
Produkcja	527	507	502	470	447	Bd
Usługi	3 383	3 294	3 215	3 191	3 118	Bd
RAZEM	6 500	6 334	6 077	5 945	5 803	5 591

Źródło: Raporty o stanie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego: 2002-2007 r.

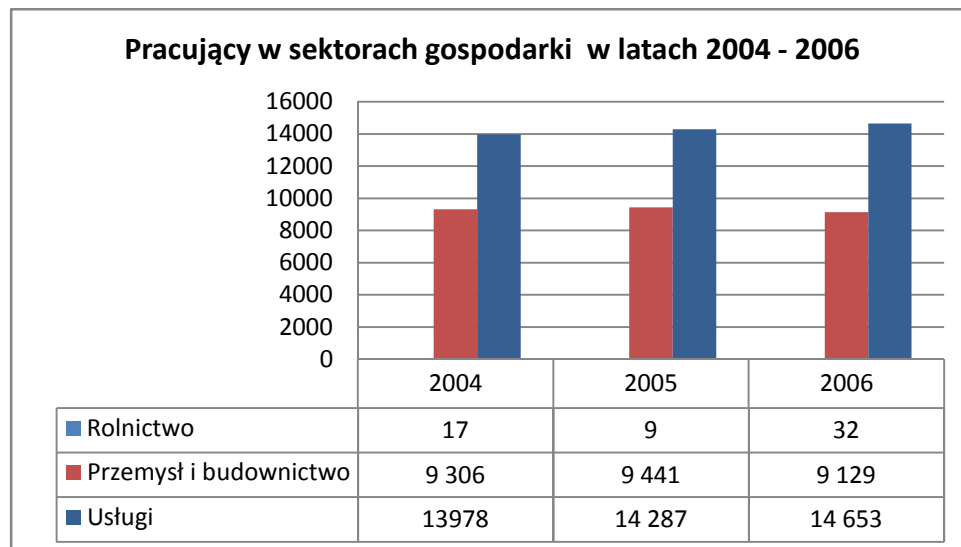
Na uwagę zasługuje zmniejszenie liczby podmiotów branży produkcyjnej w Piotrkowie Trybunalskim z 527 w roku 2002 do 447 w roku 2006. Piotrków ma zadowalająco rozbudowany sektor gospodarczy, ale rozwój ten nastąpił w poprzednich latach, natomiast w ostatnich trzech latach lokalny sektor gospodarczy przeżywa zastój. Porównując dane z lata 2004 – 2006 zauważa się zwiększenie zatrudnienia w sektorze prywatnym, przy jednoczesnym spadku liczby osób zatrudnionych w sektorze publicznym. Zestawienie tych danych zamieszczono w poniższej tabeli. Rośnie zatrudnienie w sektorze usług.

Tabela 22. Pracujący w Piotrkowie Trybunalskim w latach 2004-2006.

Pracujący	2004	2005	2006
Sektor publiczny	bd	9236	9 124
Sektor prywatny	bd	14 501	14 690
RAZEM	23 301	23 733	23 814

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS: 2004-2006 r.

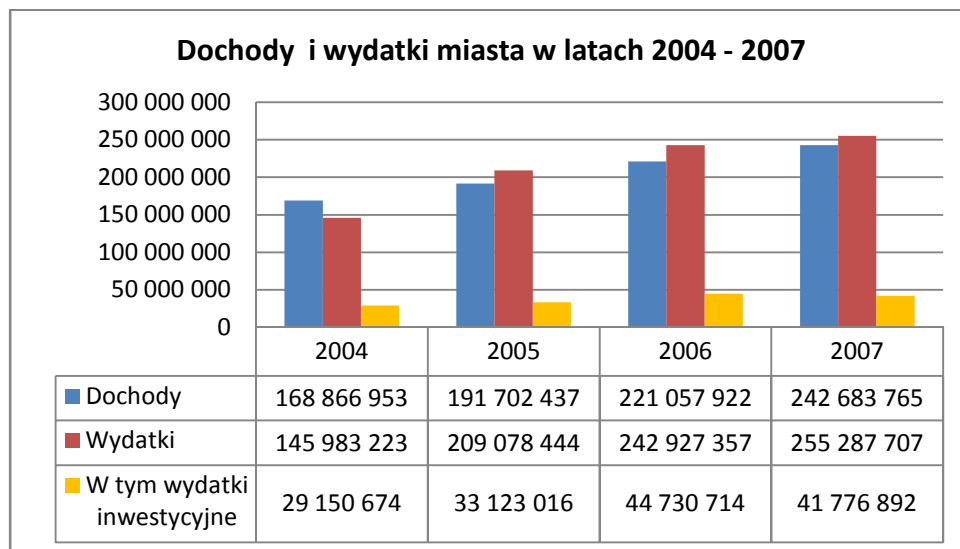
Ryc.6. Pracujący w poszczególnych sektorach gospodarki na terenie Piotrkowa Trybunalskiego w latach 2004 – 2006

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS: 2004-2006 r.

Pomimo, że program rewitalizacji musi być finansowany wspólnie przez inwestorów prywatnych, budżety publiczne i wkład środków strukturalnych Unii Europejskiej, głównym inicjatorem i najważniejszym inwestorem w infrastrukturę lokalną będzie miasto Piotrków Trybunalski. Dlatego warto oszacować potencjał inwestycyjny lokalnego budżetu.

Ryc.7. Dochody i wydatki Piotrkowa Trybunalskiego w latach 2004 – 2007

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Piotrków Trybunalski

Turystyka

Istotną gałęzią lokalnej gospodarki w Piotrkowie powinna być turystyka. Warto więc zobaczyć, jak wygląda baza noclegowa Piotrkowa Trybunalskiego.

Tabela 23. Liczba obiektów oraz miejsca noclegowe w Piotrkowie Trybunalskim w latach 2004-2006

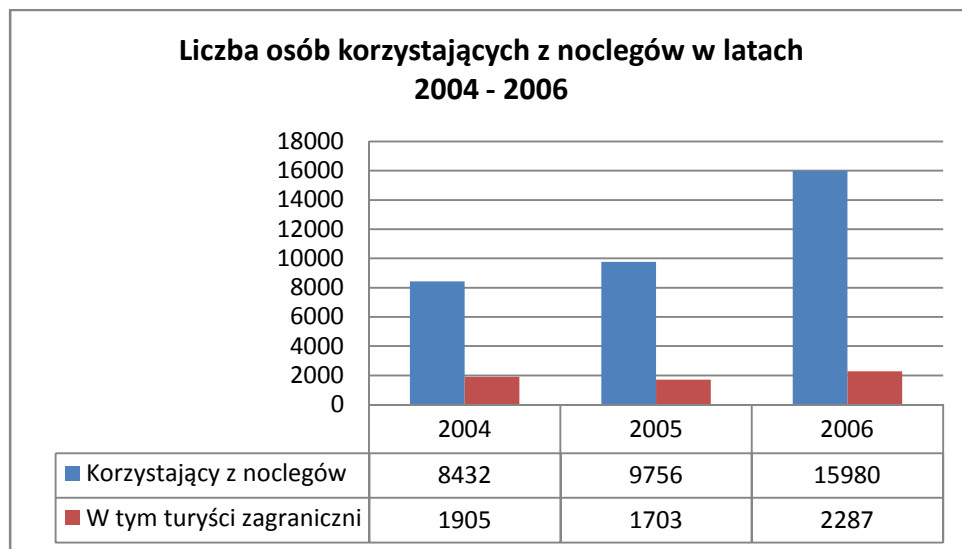
	2004	2005	2006
Liczba obiektów	8	7	7
Miejsca noclegowe	784	668	588
W tym całoroczne	270	258	298
Korzystający z noclegów	8432	9756	15980
W tym turyści zagraniczni	1905	1703	2287
Udzielone noclegi	19432	22969	28033
W tym turystom zagranicznym	3581	2875	3832

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS: 2004-2006 r.

Na uwagę zasługuje fakt rosnącej liczby osób korzystających z noclegów na terenie Piotrkowa Trybunalskiego w latach 2004 – 2006. Liczba ta wzrosła o prawie 90 % z 8 432 w roku 2004 do prawie

16 000 w roku 2006. W większości przypadków ruch ten dotyczy turystów krajowych. Udział turystów zagranicznych ocenia się na około 15 %.

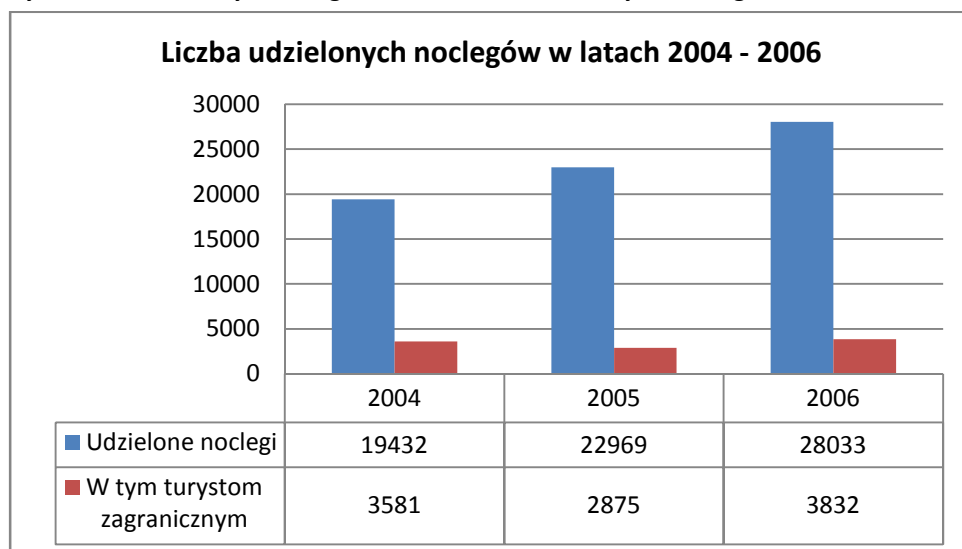
Ryc.8. Liczba osób korzystających z noclegów na terenie Piotrkowa Trybunalskiego w latach 2004 - 2006

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS: 2004-2006 r

Dane z lat 2004 – 2006 świadczą także o wzroście liczby udzielonych noclegów o 44 % z 19 432 noclegów w roku 2004 do 28 033 noclegów w roku 2006.

Ryc.9. Liczba udzielonych noclegów na terenie Piotrkowa Trybunalskiego w latach 2004 - 2006

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS: 2004-2006 r

Nie ulega wątpliwości, że Piotrków Trybunalski powinien docelowo generować jeszcze większy ruch turystyczny, na miarę swojego potencjału, który dziś nie jest w pełni wykorzystany. Związane jest to także z odpowiednim rozwojem infrastruktury turystycznej, rozwojem usług hotelarskich, gastronomicznych oraz właściwie przeprowadzonym procesem rewitalizacji starej – zabytkowej części mia-

sta. Nie bez znaczenia będzie także stworzenie atrakcyjnego produktu turystycznego. Może nim być projekt pn. „Trakt Wielu Kultur” – nawiązujący do wielokulturowej historii Piotrkowa Trybunalskiego.

2.3. Charakterystyka lokalnego sektora gospodarczego

Z racji swojego położenia w Piotrkowie Trybunalskim rozwinęły się nowoczesne usługi logistyczne. Tutaj właśnie ulokowały swoje centra takie firmy jak:

- „IKEA”, która zrealizowała i w dalszym ciągu rozbudowuje bazę logistyczną obsługującą Europę Środkowo – Wschodnią,
- Koncern „Prologis”, który swoje centrum logistyczne pn Prologis Park Piotrków usytuował w sąsiedztwie odcinka autostrady A-1,
- „Logistic City – Piotrków Distribution Center” - nowoczesny kompleks logistyczno – biznesowy, o powierzchni ponad 100 ha, usytuowany bezpośrednio przy ekspresowej drodze krajowej nr 8 i trasie E67
- „Poland Central” – realizowane centrum magazynowo-dystrybucyjne. Centrum usytuowane w odległości ok. 1 km od Piotrkowa Trybunalskiego na terenie o powierzchni ponad 100 ha, bezpośrednio sąsiadujące z drogą krajową nr 91 łączącą się z węzłami komunikacyjnymi autostrady A-1, z DK nr 8 a także DK nr 12.
- Kaufland Magazyn Centralny na Polskę i przetwórnia mięsa (lokalizacja - Rokszyce pod Piotrkowem).

Piotrków Trybunalski to również miejsce rozwoju przemysłu maszynowego, precyzyjnego, meblowego, papierniczego i szklarskiego. Przemysł maszynowy reprezentują firmy: FMG „PIOMA” S.A., Zakłady Sprzętu Mechanicznego „PZL – ZSM” S.A. i „MBL Poland” Sp. z o.o. Fabryka Maszyn Górniczych „PIOMA” S.A. działająca od 1956 roku, jest liderem w produkcji maszyn górniczych. Fabryka produkuje specjalistyczne maszyny dla potrzeb górnictwa, jest również dostawcą urządzeń dla przemysłu morskiego i hutniczego. Zakłady Sprzętu Mechanicznego „PZL – ZSM” S.A. działające w Piotrkowie od 1945 roku. specjalizują się w produkcji części aparatury paliwowej do silników wysokoprężnych Diesela. „MBL Poland” Sp. z o.o. jest obecnie liderem na rynku europejskim w produkcji części do wózków inwalidzkich.

Przemysł precyzyjny reprezentuje ceniona w tym sektorze gospodarki firma HÄRING - światowy lider w branży obróbki skrawaniem, wytwarzająca części toczone dla koncernów motoryzacyjnych.

Spółka „EMERSON” jest największym w Europie producentem samokopującego papieru komputerowego i formularzy z nadrukiem. Emerson Data Document Management to wyspecjalizowane centrum zintegrowanych usług outsourcingowych, obsługujące ponad 20 dużych klientów, m.in. z sektora bankowego, telekomunikacji i energetyki, wysyłając za pośrednictwem terminalu Poczty Polskiej 4,5 mln przesyłek miesięcznie.

Prężnie działają firmy zajmujące się ochroną mienia i utrzymaniem porządku - Przedsiębiorstwo Usługowe „ROKA”, „INWEMER” Sp. z o.o., „MUSI”, „CZA-TA”.

Przemysł szklarski, z bogatymi tradycjami, reprezentuje Huta Szkła „FENIKS” Sp. z o.o. i nowo utworzona Huta Szkła „FENIKS 2” Sp. z o.o.

Firma „POLANIK”, działająca od 1966 roku, to producent i dostawca wysokiej klasy sprzętu sportowego. Sprzęt ten sprzedawany jest do kilkudziesięciu krajów świata, od Afryki Południowej, poprzez Bliski Wschód, większość krajów Europy, po Kanadę i Stany Zjednoczone.

2.4. Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna

Strefa Ekonomiczna w Piotrkowie została powołana na podstawie uchwały Rady miasta z dnia 9 października 2002 roku. Tereny objęte systemem preferencji podatkowych stanowiące część ŁSSE podstrefa Piotrków Trybunalski według stanu na 1.01.2007:

11,6 ha - Firma HARING POLSKA Sp. z o.o. Największy inwestor ŁSSE w 2005r. - Koszty inwestycji ok. 200 mln zł

5,2 ha - Firma EMERSON POLSKA Sp. z o.o.- Koszty inwestycji ok. 40 mln zł

2,7ha - Firma JUKO s. c. - Koszty inwestycji ok. 3,6 mln zł

1,4 ha - Huta Szkła Feniks 2 Sp. z o.o. - Koszty inwestycji 5,6 mln zł

0,8 ha - Przetwórstwo Szkła KARANOVA

0,6ha - Firma RECULER Sp. z o.o. - Koszt inwestycji 2 mln zł

Ogólna powierzchnia zajmowana przez inwestorów strefowych to obecnie ponad 22 ha.

2.5. Identyfikacja problemów

1. Spadek udziału branży produkcyjnej.
2. Słabo rozwinięta sieć usług gastronomicznych.
3. Brak odpowiedniej infrastruktury hotelowej i turystycznej.
4. Brak strategii rozwoju turystyki.
5. Słaba aktywność gospodarcza podmiotów zlokalizowanych w obszarze Starego Miasta.

3. Sfera społeczna

3.1. Sytuacja demograficzna i społeczna

Liczba mieszkańców Piotrkowa Trybunalskiego oraz struktura demograficzna

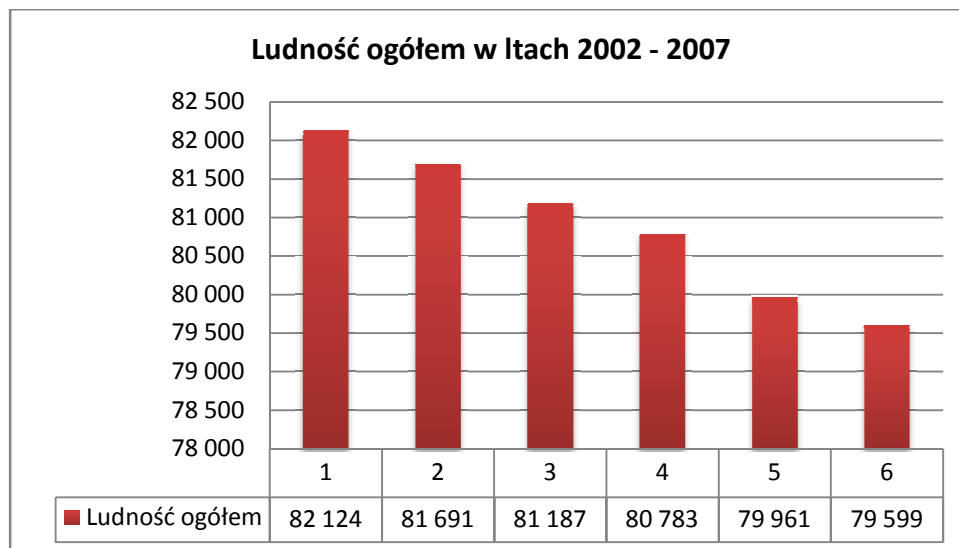
W wyniku reformy podziału administracyjnego, z dniem 1 stycznia 1999 r. miasto Piotrków Trybunalski weszło w skład nowego, powiększonego województwa łódzkiego. Liczbę ludności w latach 2002 – 2007 przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 24. Liczba mieszkańców Piotrkowa Trybunalskiego w latach 2002-2007

Wyszczególnienie	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Ludność ogółem	82 124	81 691	81 187	80 783	79 961	79 599
Kobiety	43 501	43 269	43 058	42 880	42 533	42 347
Mężczyźni	38 623	38 422	38 129	37 903	37 428	37 252
Ludność na 1 km ²	1 220,8	1 214,4	1 206,9	1 200,9	1 188,7	1 183,3
Kobiety na 100 mężczyzn	112,6	112,6	112,9	113,1	113,6	113,7

Źródło: Raporty o stanie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego: 2002-2007 r.

Ryc.10. Ludność Piotrkowa Trybunalskiego w latach 2002 - 2007

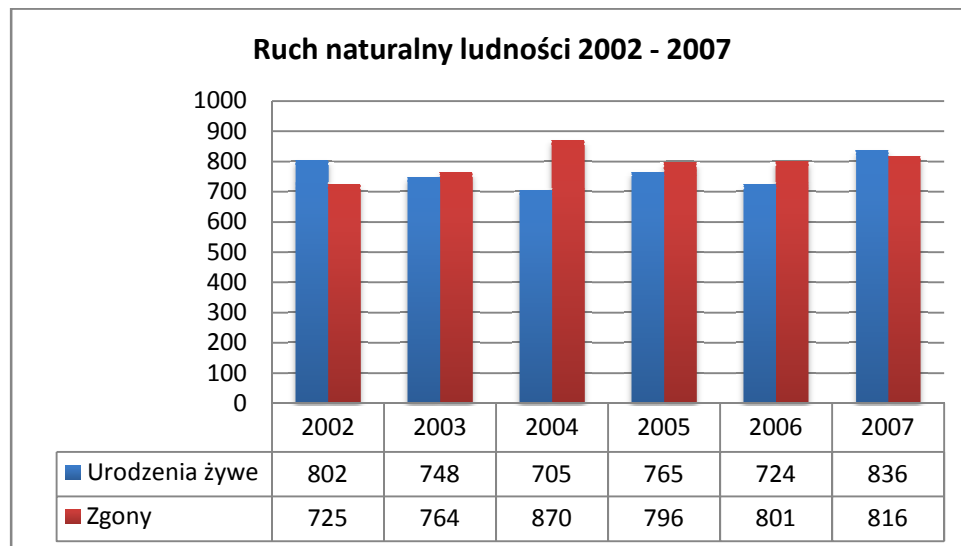

Źródło: Raporty o stanie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego: 2002-2007 r.

Liczba ludności miasta systematycznie z roku na rok zmniejsza się. Jest to spowodowane przede wszystkim wysokim, ujemnym saldem migracji oraz ujemnym przyrostem naturalnym w analizowanym okresie. Przyrost naturalny na przestrzeni analizowanych lat diametralnie się zmieniał. Jeszcze w 2002 roku miał wartość dodatnią, zaś dwa lata później osiągnął najniższy wskaźnik – 165. Wpływ na to miała nie tylko mniejsza ilość urodzeń, ale również znaczny wzrost liczby zgonów. Ta negatywna

tendencja odwróciła się w roku 2007. Po raz pierwszy od 2002 roku przyrost naturalny mieszkańców Piotrkowa Trybunalskiego osiągnął wartość dodatnią.

Ryc.11. Ruch naturalny ludności Piotrkowa Trybunalskiego w latach 2002 - 2007

Źródło: Raporty o stanie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego: 2002-2007 r.

Tabela 25. Ruch naturalny ludności Piotrkowa Trybunalskiego w latach 2002 – 2007

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Małżeństwa	657	654	696	666	624	764
Urodzenia żywe	802	748	705	765	724	836
Zgony	725	764	870	796	801	816
Przyrost naturalny	77	-16	-165	-31	-77	20

Źródło: Raporty o stanie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego: 2002-2007 r.

Dane demograficzne o populacji mieszkańców miasta ujawniają wiele ciekawych informacji o źródłach obecnych trudności i zarazem pomagają precyzyjnie zdiagnozować zagrożenia.

Piotrków Trybunalski ma niepokojąco zaburzoną strukturę demograficzną: stosunkowo niski udział w populacji ludzi młodych (spadek z 20 % w roku 2002 do 18 % w roku 2007) i wysoki udział ludności w wieku poprodukcyjnym (wzrost od 14 % w roku 2002 do 16 % w roku 2007).

Tabela 26. Struktura ludności wg grup ekonomicznych w Piotrkowie Trybunalskim w latach 2002 - 2007

Wyszczególnienie	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Ogółem	82 124 100%	81 691 100%	81 187 100%	80 783 100%	79 961	79 599

					100%	100%
Wiek przedprodukcyjny /0-17 lat/	16 523 20,12%	15 845 19,40%	15 536 19,14%	15 183 18,79%	14.720 18,41%	14580 18,32%
Wiek produkcyjny M/18-64/ K/18-59lat/	M 27 265 33,20% K 26 508 32,28%	M 25 980 31,80% K 27 305 33,43%	M 26 458 32,59% K 27 122 33,41%	M 26 873 33,5% K 27 485 34,0%	M 26 020 32,54% K 26 446 33,07%	M 26 007 32,67% K 26.149 32,85%
Wiek poprodukcyjny	11 828 14,40%	12 561 15,37%	12 071 14,87%	11 242 13,9%	12775 15,98%	12863 16,16%

Źródło: Raporty o stanie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego: 2002-2007 r.

Piotrków Trybunalski ma jedną z najmniej perspektywicznych populacji. Kolejnym czynnikiem określającym sytuację ludnościową jest migracja. Ludzie osiedlają się na terenach, których perspektywy rozwojowe postrzegają z optymizmem, natomiast spontaniczna emigracja z danego terenu jest sygnałem zagrożenia zapaścią rozwojową. Saldo migracji jest ujemne, jednakże na przestrzeni analizowanych lat można zaobserwować wahadłowy charakter tych migracji.

W latach 2002 -2004 większość stanowiły migracje do innych miast (preferowane było szukanie funkcji miejskich poza Piotrkowem). **Ta negatywna tendencja zmieniła się w latach 2005- 2007 - kiedy to zaobserwowano zjawisko migracji z miasta na tereny wiejskie. Po części może to świadczyć o wzroście stopy życiowej mieszkańców miasta, którzy coraz częściej podejmują decyzje o zamieszkaniu na terenach wiejskich jednocześnie pracując w mieście.**

Tabela 27. Migracje ludności Piotrkowa Trybunalskiego w latach 2002-2007

Migracje	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Napływ ludności – ogółem	451	590	531	546	526	572
z miast	189	262	295	219	225	259
ze wsi	258	318	228	315	279	283
z zagranicy	4	10	8	12	22	30
odpływ ogółem	837	821	944	863	800	1011
do miast	429	433	482	402	384	458
do wsi	394	377	451	442	391	543
za granicę	14	11	11	19	25	10
Saldo migracji	-386	-231	-413	-317	- 274	- 439

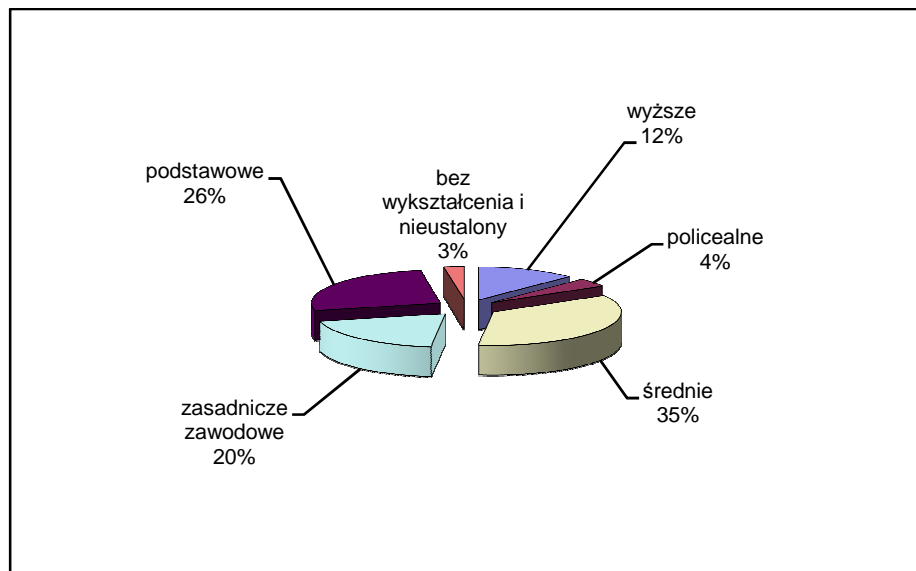
Źródło: Raporty o stanie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego: 2002-2007 r.

Poziom wykształcenia mieszkańców Piotrkowa Trybunalskiego

Analiza poziomu wykształcenia wskazuje, że 12% mieszkańców miasta posiada wyższe wykształcenie. Wielkość ta znacznie przewyższa średnią krajową, która wynosi 9,9%. Warto również zauważyć, iż lepiej wykształcone są kobiety, ponad połowa z nich posiada, co najmniej średnie wykształcenie.

Ryc.12. Poziom wykształcenia mieszkańców Piotrkowa Trybunalskiego wg stanu na 2002rok.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS: 2002 rok

Tabela 28. Struktura ludności według poziomu wykształcenia w roku 2002

Wyszczególnienie	Poziom wykształcenia						
	Wyższe	Policealne	Średnie		Zasadnicze zawodowe	Podstawowe ukończone	Podstawo nie-ukończone i bez wykształcenia szkolnego
			Ogólnokształcące	Zawodowe			
Ogółem	8695	2927	9176	15379	13650	18309	1713
Mężczyźni	3779	769	2534	8043	8712	8054	692
Kobiety	4916	2158	6642	7336	4938	10255	1021

Źródło: Narodowy Spis Powszechny – 2002 r.

3.2. Sytuacja na rynku pracy

W latach 2006 i 2007 stopa bezrobocia dla Piotrkowa Trybunalskiego, województwa łódzkiego oraz kraju kształtowała się według stanu wskazanego w tabeli.

Tabela 29. Stopa bezrobocia mieszkańców Piotrkowa Trybunalskiego w latach 2006 – 2007 na tle województwa oraz kraju.

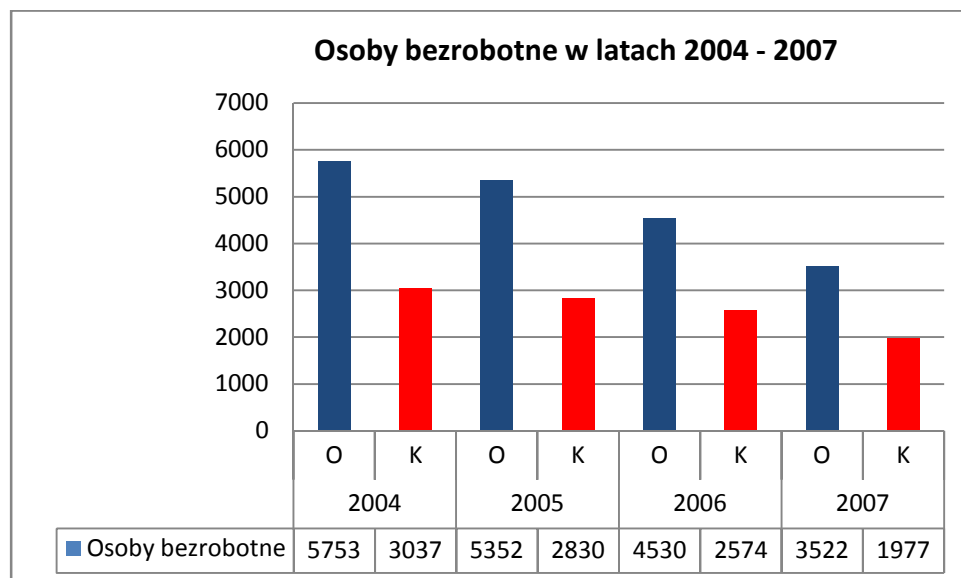
za 2007 r.	POLSKA		WOJ. ŁÓDZKIE		M.PIOTRKÓW TRYB.	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007
styczeń	18,1	14,9	18,3	14,8	14,8	12,6
Luty	18,0	15,1	18,3	15,1	15,2	13,1
marzec	17,8	14,9	18,1	15,0	15,1	13,1
kwiecień	17,2	14,4	17,4	14,5	15,2	12,7
Maj	16,5	13,7	16,7	13,8	14,7	12,1
czerwiec	15,9	13,0	16,2	13,1	13,9	11,4
lipiec	15,7	12,4	15,9	12,6	13,5	11,2
sierpień	15,5	12,2	15,6	12,4	13,3	11,2
wrzesień	15,2	12,0	15,3	12,1	13,1	10,8
październik	14,9	11,6	14,9	11,8	13,0	10,7
listopad	14,8	11,3	14,7	11,4	12,9	10,2
grudzień	14,9	11,2	14,8	11,3	12,8	10,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS 2006 – 2007

Z danych zawartych w powyższej tabeli wynika, że na tle województwa oraz kraju stopa bezrobocia w Piotrkowie Trybunalskim obserwowana w latach 2006-2007 jest stosunkowo niska (średnio niższa o około 2% w stosunku do średniej krajowej oraz średniej w województwie łódzkim).

Jednak dynamika obniżenia stopy bezrobocia w Piotrkowie Trybunalskim jest niższa w porównaniu do województwa oraz kraju. Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych począwszy od roku 2004 roku systematycznie maleje. Warto jednak zauważyć, iż w całym analizowanym okresie to kobiety stanowią ponad połowę osób niepracujących.

Ryc.13. Osoby bezrobotne na terenie Piotrkowa Trybunalskiego w latach 2004 - 2007.

Źródło: Raporty o stanie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego: 2002-2007 r.

Tabela 30. Struktura bezrobocia według wykształcenia

Poziom wykształcenia	2004			2005			2006			2007		
	O	K	M	O	K	M	O	K	M	O	K	M
Wyższe	463	300	163	430	285	145	396	266	130	317	231	86
Policealne, średnie zawodowe	1198	717	481	1137	661	476	959	591	368	702	425	277
Średnie ogólnokształcące	603	467	136	490	189	301	512	381	131	415	292	123
Zasadnicze zawodowe	1476	606	870	1322	546	776	1044	459	585	828	351	477
Gimnazjalne i poni- żej	2012	947	1065	1973	1149	824	1619	877	742	1260	678	582
Ogółem	5753	3037	2716	5352	2830	2522	4530	2574	1956	3522	1977	1545

Źródło: Raport o stanie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego: 2004-2007 r.

(O – ogółem, K – kobiety, M – mężczyźni)

Z powyższych danych wynika, że osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej - stanowią najliczniejszą grupę wśród zarejestrowanych bezrobotnych. Drugą liczną grupę tworzą osoby z wykształceniem zasadniczym. Najmniej liczną grupę zarejestrowanych stanowią bezrobotni z wykształceniem wyższym, ale niepokojące jest to, iż z roku na rok ich odsetek w ogólnej liczbie bezrobotnych rośnie (2002 r. – 5,7 %, zaś w 2007 r. – ok. 9 % ogółu bezrobotnych).

Tabela 31. Struktura bezrobocia według wieku w latach 2002 - 2007

Wiek	2004			2005			2006			2007		
	O	K	M	O	K	M	O	K	M	O	K	M
18 – 24	1127	609	518	974	533	441	723	439	284	502	319	183
25 – 34	1654	920	734	1467	822	645	1211	732	479	954	597	357
35 – 44	1198	662	536	1134	631	503	918	550	368	679	383	296
45 – 54	1504	770	734	1446	752	694	1308	738	570	1029	570	459
55 – 59	231	76	155	292	92	200	313	115	198	295	108	187
60 – 64	39	-	39	39	-	39	57	-	57	63	-	63
Ogółem	5753	3037	2716	5352	2830	2522	4530	2574	1956	3522	1977	1545

Źródło: Raporty o stanie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego: 2004-2007 r. (O– ogółem, K – kobiety, M – mężczyźni)

W latach 2004 - 2007 najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowiły osoby w przedziale wieku 25-34 lata oraz 45-54 lata, ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wynosił średnio 52 %. Dużą liczbę bezrobotnych stanowią także osoby w wieku 35 – 44 lat. Systematycznie poprawia się sytuacja ludzi młodych (wiek: 18 – 24 lata), wśród których odsetek osób bezrobotnych zmalał z 20 % w roku 2004 do 14 % w roku 2007.

Kolejnym problemem jest liczba osób długotrwale pozostających bez pracy. W analizowanym przedziale czasowy osoby długotrwale bezrobotne stanowią 30 – 25 % ogółu osób bez pracy. Wysoki udział takich osób w strukturze bezrobocia narzuca wdrożenie efektywnych programów pomocy społecznej, skierowanych do tej grupy bezrobotnych.

Tabela 32. Osoby bezrobotne według czasu pozostawania bez pracy w latach 2005 - 2007

Długość okresu pozostawania bez pracy [m-c]	2005			2006			2007		
	O	K	M	O	K	M	O	K	M
Do 1 m-ca	490	223	267	333	116	217	360	168	360
1 – 3	889	420	469	864	426	438	674	303	674
3 – 6	796	415	381	656	360	296	467	243	467
6 – 12	811	418	393	739	426	313	553	288	553
12 – 24	720	391	329	679	424	255	527	332	527
pow. 24	1646	963	683	1259	822	437	941	643	941
Ogółem	5352	2830	2522	4530	2574	1956	3522	1977	1545

Źródło: Raporty o stanie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego: 2005-2007 r.

(O– ogółem, K – kobiety, M – mężczyźni)

3.3. Warunki i jakość życia mieszkańców

3.3.1. Walory miejsca zamieszkania, zasoby mieszkaniowe

Poziom uzbrojenia terenów podstawową infrastrukturę techniczną stanowi o standardzie miejsca zamieszkania. Wodociągi, sieciowa kanalizacja sanitarna, sieć gazowa czy drogi gminne, to elementy technicznej infrastruktury tworzącej podstawowy standard cywilizacyjny. Same w sobie nie tworzą one dobrobytu, ale ich istnienie jest warunkiem koniecznym do rozwoju gospodarczego i kreowania dobrobytu w lokalnej skali.

Na terenie Piotrkowa Trybunalskiego **istnieje konieczność budowy nowych lokali mieszkalnych**. Liczba oczekujących na zawarcie umów najmu wzrasta sukcesywnie w ostatnich latach. Istnieje też **pilna potrzeba budowy lokali socjalnych dla osób eksmitowanych**.

Tabela 33. Liczba mieszkań na realizację, których wydano pozwolenia na budowę w latach 2004 - 2007

Liczba mieszkań na realizację, których wydano pozwolenia na budowę							
Lata	Indywidualne	Spółdzielcze	Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	Komunalne	Spółeczne czynszowe	Zakładowe	RAZEM
2004	64	29	x	X	x	x	93
2005	82	x	x	28	24	24	158
2006	86	6	152	19	80	x	343
2007	136	97	119	X	x	x	352

Źródło: Raporty o stanie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego: 2004-2007 r.

Tabela 34. Liczba udzielanych pozwoleń na budowę w latach 2004 - 2007

Lata		Budynki mieszkalne jednorodzinne	Budynki mieszkalne wielorodzinne	Budynki zamieszkania zbiorowego	Obiekty użyteczności publicznej	Budynki gospodarcze inwentarskie (w tym garaże)	Budynki przemysłowe i magazynowe	Obiekty infrastruktury transportu	Rurociągi, linie telekomunikacyjne i elektroenergetyczne	Obiekty pozostałe (nie wymienione wyżej)	RAZEM
2004	Ilość pozwoleń	61	2	1	28	26	10	6	x	191	325
	Ilość obiektów	61	2	1	28	26	13	7	x	191	329

2005	Ilość pozwoleń	50	2	x	44	26	16	23	x	197	358
	Ilość obiektów	50	2	x	47	26	16	23	x	197	361
2006	Ilość pozwoleń	91	8	x	14	20	7	22	37	144	343
	Ilość obiektów	91	9	x	14	20	7	26	37	144	348
2007	Ilość pozwoleń	75	7	x	22	26	20	20	27	157	354
	Ilość obiektów	76	8	x	23	29	21	20	28	157	362

Źródło: Raporty o stanie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego: 2005-2007 r.

Zasoby mieszkaniowe Miasta (stan na koniec 2007 roku)

TOWARZYSTWO BUDOWNICTWA SPOŁECZNEGO SP. Z O.O.

Tabela 35. Zasoby mieszkaniowe TBS Sp. z o.o. według stanu na 2007 rok

Lp.	Rodzaj własności budynków	Ilość budynków	Ilość lokali mieszkalnych	Powierzchnia oczynszowana lokali mieszkalnych (m ²)	Powierzchnia oczynszowana lokali użytkowych (m ²)
1.	Gmina	258	2.127	84.435,43	11.922,72
2.	Skarb Państwa	6	23	868,67	322,58
3.	Współwłasność Gminy/Skarb Państwa i osób fizycznych	16 1/2	140	5.654,89	317,98
4.	Własność osób fizycznych	64	436	17.565,48	642,92
RAZEM poz. 1-4		344 1/2	2.726	108.524,47	13.206,20
5.	Wspólnoty Mieszkaniowe – lokale stanowiące własność Gminy	108	2.139	92.174,06	1.241,49
6.	Własność TBS Sp. z o.o.	16	331	15.934,23	1.733,82 + 961,37 siedziba Spółki

Źródło: Raporty o stanie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego: 2005-2007 r.

PIOTRKOWSKA SPÓŁDZIELNIA MIESZKANIOWA

1. Liczba mieszkań oddanych do użytku w 2007 roku - 2
2. Ogólna liczba lokali mieszkalnych - 6.752

3. Powierzchnia czynszowanych lokali mieszkalnych	- 289.980 m ²
4. Powierzchnia lokali użytkowych	- 13.124,08m ²
5. Bilans zasobów mieszkaniowych	- 103 budynki

SPÓŁDZIELNIA MIESZKANIOWA IM. J. SŁOWACKIEGO

1. Ogólna liczba lokali mieszkalnych	- 4.615
2. Powierzchnia czynszowanych lokali mieszkalnych	- 262.799m ²
3. Zasoby mieszkaniowe zamieszkane	- 4.615 mieszkań

SPÓŁDZIELNIA MIESZKANIOWA „KARUSIA”**Tabela 36. Zasoby mieszkaniowe Spółdzielni Mieszkaniowej „Karusia” według stanu na 2007 rok**

Lp.	Rodzaj lokali	Ilość budynków	Ilość lokali	Powierzchnia użytkowa w m ²
1	Lokale mieszkalne	11	476	27 351,99
1a	- w tym część wykorzystana na działalność gospodarczą	-	2	31,00
	- w najmie	-	1	63,40
2	Lokale użytkowe	-	6	476,31
2a	- własnościowe	-	3	373,99
2b	- w najmie	-	1	31,20
2c	- inne	-	1	91,01
3	Lokale użytkowe - garaże	14	144	2 548,35
3a	- własnościowe	-	137	2 405,28
3b	- w najmie	-	7	143,07
	Ogółem (1+2+3)	25	625	30 396,54

Źródło: Raport o stanie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego 2007 r.

SPÓŁDZIELNIA MIESZKANIOWA „BARBÓRKA”

1. Ogólna liczba i pow. lokali będących w posiadaniu spółdzielni (lokale mieszkalne i użytkowe)	- 47 269 m ² pu
2. Powierzchnia czynszowanych lokali mieszkalnych	- 47 004 m ² pu

3. Bilans zasobów mieszkaniowych Spółdzielni - 27 budynków
4. Zasoby mieszkaniowe zamieszkane - 27 budynków

3.3.2. Edukacja

Publiczne placówki oświatowe na terenie miasta w ujęciu rodzajowym i ilościowym (stan na koniec 2007 roku)

Tabela 37. Placówki oświatowe na terenie Piotrkowa Trybunalskiego według stanu na 2007 r

Typ placówki	Ilość placówek	Liczba uczniów
Przedszkola Samorządowe	13	1.655
Szkoły Podstawowe	9	4.283
Gimnazja	5	2.684
Szkoły Ponadgimnazjalne	10	6.353
Pozostałe placówki oświatowe	4	192
OGÓŁEM	41	15.167

Źródło: Raport o stanie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego 2007 r.

Edukacja przedszkolna

W roku szkolnym 2007/2008 na terenie miasta funkcjonuje 13 publicznych przedszkoli samorządowych. Wychowaniem przedszkolnym objętych jest 1655 dzieci.

W porównaniu z rokiem poprzednim liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli zwiększyła się o 12, a liczba oddziałów utrzymuje się na tym samym poziomie. Ogólna liczba oddziałów przedszkolnych wynosi 69, w tym 28 oddziałów „0”. Na terenie miasta funkcjonują 4 przedszkola niepubliczne do których uczęszcza 264 dzieci.

Edukacja szkolna

Szkoły podstawowe

W roku szkolnym 2007/2008 w dziewięciu szkołach podstawowych uczy się 4283 uczniów tworząc 173 oddziały. Średnia liczba uczniów na oddział wynosi 24,84.

W porównaniu z rokiem 2006/2007 liczba uczniów zmniejszyła się o 233, a liczba oddziałów o zmniejszyła się o 4.

Gimnazja

W roku szkolnym 2007/2008 na terenie miasta funkcjonuje 5 gimnazjów publicznych, w których uczy się 2684 gimnazjalistów. Z dniem 1 września 2007 roku na bazie Szkoły Podstawowej nr 3 i Gimnazjum nr 3 utworzony został Zespół Szkolno – Gimnazjalny nr 1. Usprawniło to organizację pracy obu placówek i spowodowało obniżenie kosztów funkcjonowania oświaty na terenie miasta.

W porównaniu z rokiem 2006/2007 liczba gimnazjalistów zmniejszyła się o 59 uczniów, liczba oddziałów o 2.

Szkoły ponadgimnazjalne

W roku szkolnym 2007/2008 na terenie miasta Piotrkowa Trybunalskiego funkcjonuje:

- 6 zespołów szkół ponadgimnazjalnych
- 4 licea ogólnokształcące
- 2 licea ogólnokształcące funkcjonujące przy zespołach szkół ponadgimnazjalnych
- (w ZSP nr 1 – V LO i ZSP nr 2 – VI LO)

Licea

Liczbę uczniów i oddziałów w roku szkolnym 2007/2008, w porównaniu z rokiem szkolnym 2006/2007 przedstawia tabela 38.

Tabela 38. Licea na terenie Piotrkowa Trybunalskiego według stanu na 2007 r

Lp.	Szkoła	Rok szkolny 2006/2007			Rok szkolny 2007/2008		
		Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia liczba uczniów w oddziale	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia liczba uczniów w oddziale
1	I LO	569	17	33,5	575	17	38,8
2	II LO	623	18	34,6	643	18	35,7
3	III LO	614	18	34,1	620	18	34,4
4	IV LO	357	13	27,5	331	12	27,6
5	V LO	433	14	30,9	411	14	29,3
6	VI LO	382	14	27,3	374	14	26,7
RAZEM		2978	94	31,3	2954	93	32,1

Źródło: Raport o stanie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego 2007 r.

W porównaniu z rokiem szkolnym 2006/2007 liczba uczniów zmniejszyła się o 24, oddziałów o 1.

Szkoły zawodowe

Liczbę uczniów i oddziałów w szkołach zawodowych w roku szkolnym 2007/2008, w porównaniu z rokiem szkolnym 2006/2007 przedstawia tabela.

Tabela 39. Szkoły zawodowe na terenie Piotrkowa Trybunalskiego według stanu na 2007 r

Lp.	Szkoła	Rok szkolny 2006/2007			Rok szkolny 2007/2008		
		Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Średnia liczba uczniów w oddziale	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Średnia liczba uczniów w oddziale
1	ZSP – 1 (bez V LO)	16	432	27,0	16	406	25,3
2	ZSP – 2 (bez VI LO)	16	363	22,7	16	370	23,1
3	ZSP – 3	21	517	24,6	24	603	25,1
4	ZSP – 4	30	799	26,6	29,5	765	25,9
5	ZSP – 5	19	549	28,9	20	563	28,1
6	ZSP – 6	22	628	28,5	26	692	26,6
RAZEM		124	3288	26,4	131,5	3399	25,7

Źródło: Raport o stanie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego 2007 r.

Z przedstawionego zestawienia wynika, że w zespołach szkół ponadgimnazjalnych zwiększyła się liczba uczniów i oddziałów. Stan liczbowy uczniów zwiększył się o 111, oddziałów o 7,5.

Szkoły niepubliczne

Na terenie miasta funkcjonują także szkoły niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych.

Zajmują się one głównie edukacją na poziomie ponadgimnazjalnym i policealnym.

Szkolnictwo wyższe

Ogółem w Piotrkowie Trybunalskim w uczelniach wyższych w roku akademickim 2007/2008 kształciło się 7.487 studentów.

Uniwersytet Humanistyczno – Przyrodniczy (dawna Akademia Świętokrzyska)**Tabela 40. Kierunki oraz liczba studentów Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego**

Lp.	Kierunek/specjalność	Liczba studentów stacjonarne/niestacjonarne
1.	FILOLOGIA	123/106
2.	STOSUNKI MIĘDZYNARODOWE	175/98
3.	FILOLOGIA POLSKA	414/88
4.	HISTORIA	356/41
5.	EKONOMIA	413/205
6.	SOCJOLOGIA	291/111
7.	PEDAGOGIKA	1240/1431
Liczba studentów: stacjonarne/niestacjonarne		3012/2080

Źródło: Raport o stanie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego 2007 r.

Wyższa Szkoła Kupiecka - Wydział Zamiejscowy

Kierunek: Zarządzanie, 3- letnie studia licencjackie, tryb zaoczny.

Specjalności: Zarządzanie zasobami ludzkimi, Informatyka w zarządzaniu, Handel międzynarodowy, Logistyka, Marketing, Zarządzanie finansami i bankowość, Zarządzanie firmą, Zarządzanie służbami bezpieczeństwa i mienia .

Liczba studentów: 130 osoby.

Wyższa Szkoła Humanistyczno – Ekonomiczna w Łodzi

Na terenie Piotrkowa Trybunalskiego prowadzi punkt informacyjno-rekrutacyjny. Do WSH-E uczęszczało ok. 30.000 studentów w roku akademickim 632 studentów pochodziło z terenu miasta Piotrkowa Trybunalskiego i okolic.

Wydział Humanistyczny: pedagogika, filologia polska, filologia, dziennikarstwo i komunikacja społeczna, politologia, kulturoznawstwo, pielęgniarstwo.

Wydział Informatyki, Zarządzania i Transportu: informatyka, zarządzanie i marketing, transport.

Wydział Artystyczny: grafika, realizacja obrazu filmowego, telewizyjnego i fotografia.

Wyższa Szkoła Handlowa

Tabela 41. Kierunki i liczba studentów Wyższej Szkoły Handlowej

Kierunek	Stacjonarne	Niestacjonarne	Ogółem/Kierunek
Administracja	129 osób	829 osób	958 osób
Stosunki międzynarodowe	119 osób	376 osób	495 osób
ogółem	248 osób	1 205 osób	1 453 osób

Źródło: Raport o stanie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego 2007 r.

Uniwersytet Medyczny W Łodzi - Zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny

ZOD kształci studentów na Wydziale Pielęgniarstwa i Położnictwa, na kierunkach Pielęgniarstwo i Położnictwo:

- w systemie dziennym na kierunku Pielęgniarstwa kształcą się 50 studentów, na kierunku Położnictwa 30 studentów
- w systemie zaocznym tzw. pomostowym na kierunku Pielęgniarstwa kształcą się 30 studentów (są to pielęgniarki z prawem wykonywania zawodu)

W ZOD w Piotrkowie Tryb. prowadzone są zajęcia dla 40 studentów studiów dziennych i 30 studentów studiów zaocznych na kierunku biotechnologia.

3.3.3. Ochrona zdrowia

Do podmiotów, które udzielają świadczeń specjalistycznych należą: Samodzielny Szpital Wojewódzki im. M. Kopernika, Szpital Rejonowy, Ośrodek Rehabilitacyjno- Szkoleniowo-Wychowawczy dla Dzieci Niepełnosprawnych, Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej oraz lekarze specjaliści prowadzący praktykę w ramach prywatnych gabinetów.

3.3.4. Kultura

Edukacja kulturalna jest realizowana poprzez działalność następujących instytucji kultury:

- Miejski Ośrodek Kultury
- Miejska Biblioteka Publiczna im. Adama Próchnika z Filią Nr 1 i 2
- Muzeum
- Biuro Wystaw Artystycznych „Galeria Sztuki”
- Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia im. I.J. Paderewskiego

oraz stowarzyszenia kultury wyszczególnione w tabeli.

Tabela 42. Wykaz stowarzyszeń kulturalnych Piotrkowie Trybunalskim.

Nazwa stowarzyszenia	Działalność
Stowarzyszenie Działań Artystycznych Galeria OFF	organizator Translacji, Interakcji, Skrzyżowań oraz Akademii Sztuk Innych

Piotrkowskie Towarzystwo Muzyczne Im. Franciszka Lessla	organizator Partnerskiego Muzykowania, edukacja muzyczna
Stowarzyszenie Przyjaciół Ognisk Artystycznych	organizator audycji muzycznych i Festiwalu Letniego, prowadzi Społeczne Ognisko Muzyczne
Stowarzyszenie dla Artystycznie Uzdolnionych Dzieci Busola	organizator Trybunałów Kabaretowych, edukacja teatralna
Nauczycielskie Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe „NASTOK”	działalność literacka, wydawca POMOSTÓW
Stowarzyszenie ARTalent	edukacja plastyczna i muzyczna
Towarzystwo Kultury Teatralnej	edukacja teatralna
Stowarzyszenie Miłośników Tańca „SCAT”	edukacja taneczna i baletowa
Stowarzyszenie Spiewacze „Chorus Academicus”	edukacja muzyczna
Towarzystwo Przyjaciół Miasta Piotrkowa Trybunalskiego	organizator konkursu Złota Wieża Trybunalska, edukacja historyczna i krajoznawcza
Stowarzyszenie Piotrkowskich Artystów Plastyków	organizator plenerów i wystaw artystycznych, współpraca edukacyjna ze szkołami
Stowarzyszenie Kulturalne Klub „Pod Hale”	animacja kultury, wydawca miesięcznika Kurier – Kultura i Rzeczywistość

Źródło: Raport o stanie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego 2007 r.

Najważniejsze cykliczne imprezy kulturalne:

- Dni Muzyki Kameralnej,
- Festiwal Sztuki Akcji „INTERAKCJE”,
- Dni Piotrkowa Trybunalskiego,
- Ogólnopolski Przegląd Kapel Podwórkowych,
- Przegląd Filmów Kina Europejskiego „EUROPA, EUROPA ...”,
- Impreza artystyczna „Partnerskie muzykowanie”,
- Ogólnopolski Konkurs Literacki „O Rubinową Hortensję”,
- Trybunały Kabaretowe,
- Piotrkowska Jesień Muzyczna’
- Letnia Scena Muzyczna,
- Piotrkowskie Spotkania Jazzowe.

Ponadto Państwowa Szkoła Muzyczna jest organizatorem:

- Międzyszkolnego Konkursu Pianistycznego Szkół Muzycznych I stopnia,
- Festiwalu Klarinetowego,
- Festiwalu Letniego.

3.3.5. Sport i rekreacja

Głównym animatorem działań w zakresie upowszechniania sportu i rekreacji jest Ośrodek Sportu i Rekreacji. Bazę Ośrodka stanowią:

- Hala „RELAX” – z pełnym zapleczem socjalnym;
- Kryta Pływalnia OSiR ul. Belzacka 106 – z zapleczem rehabilitacyjnym;
- Kryta Pływalnia OSiR ul. Próchnika 8/12 – z zapleczem socjalnym;
- Centrum Rekreacyjno-Rehabilitacyjne - sala sportowa, siłownia, sala rekreacyjna, salka korekcyjna, sauna;
- Zespół Kortów Tenisowych - o nawierzchni mineralnej;
- Stadion Miejski.

Tabela 43. Wykaz stowarzyszeń kultury fizycznej w Piotrkowie Trybunalskim.

Nazwa stowarzyszenia	Działalność
Aeroklub Ziemi Piotrkowskiej	szkolenia w sekcjach szybowcowej, samolotowej i spadochronowej
Atletyczny Klub Sportowy	zapasy– styl klasyczny oraz styl wolny
Uczniowski Międzyszkolny Klub Sportowy „Piotrcovia” - organizacja pożytku publicznego,	piłka koszykowa mężczyzn
Klub Karate Tradycyjnego	karate tradycyjne
Miejski Klub Sportowy „Piotrkowianin – Kiper”	piłka ręczna mężczyzn
Miejski Klub Sportowy „Piotrcovia”	piłka ręczna kobiet
Kolejowy Klub Sportowy „Ruch”	Badminton
Stowarzyszenie Brydża Sportowego	Brydż
Spółdzielczy Klub Sportowy „Start”	podnoszenia ciężarów
Piotrkowski Klub Sportowy „Polonia”	piłka nożna
Klub Sportowy „Concordia”	piłka nożna i lekkoatletyka
Piotrkowski Klub „OYAMA KARATE”	Karate
Piotrkowska Szkoła Sztuk Walki „TOM CENTER”	sztuki walki
Piotrkowski Klub Karate „GOJU RYU”	karate „Goju Ryu”
Uczniowski Klub Sportowy „Piotrkowianka”	piłka ręczna dziewcząt
Uczniowski Międzyszkolny Klub Sportowy „Ruch”	Badminton
Uczniowski Międzyszkolny Klub Sportowy Piłki Ręcznej	piłka ręczna chłopców
Uczniowski Klub Sportowy „Roszada”	Szachy
Ludowy Klub Sportowy „Osiemnastka”	tenis stołowy, piłka nożna 5-osobowa, piłka siatkowa kobiet,

Uczniowski Klub Sportowy przy Środowiskowym Hufcu Pracy	rozgrywki w koszykówkę, siatkówkę i piłkę nożną; sekcja kulturystyki.
Tenisowy Uczniowski Klub Sportowy "Kozica"	Tenis
Miejski Szkolny Związek Sportowy	- piłka siatkowa, koszykowa, ręczna dziewcząt i chłopców; - piłka nożna; - tenis stołowy dziewcząt i chłopców; - indywidualne i sztafetowe biegi przełajowe dziewcząt i chłopców; - pływanie dziewcząt i chłopców
Tenisowy Uczniowski Klub Sportowy "Champions Team"	Tenis
Uczniowski Ludowy Klub Sportowy "Sokół" przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym	tenis stołowy i pływanie
Tenisowy Uczniowski Klub Sportowy "Nortenis"	Tenis
Uczniowski Klub Sportowy "Delfin"	Pływanie
Uczniowski Międzyszkolny Klub Sportowy "Volley 5"	Specjalizuje się w szkoleniu i organizacji imprez piłki siatkowej dziewcząt i chłopców
Uczniowski Klub Sportowy – Szkoła Karate Tradycyjnego	karate tradycyjne
Uczniowski Klub Sportowy "Dziesiątka"	Boks
Stowarzyszenie Sportowe Klub Sportowy "Strzelec"	sekcje: strzelecka, sportów obronnych, piłki nożnej, tenisa stołowego, piłki siatkowej, kulturystyki.

Źródło: Raport o stanie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego 2007 r.

Cykliczne imprezy sportowe:

- Otwarte Mistrzostwa Piotrkowa Trybunalskiego w Pływaniu,
- Rodzinny Rajd Rowerowy,
- Bieg Trybunalski,
- Turniej Zapaśniczy o Puchar Wicemistrza Olimpijskiego Piotra Stępnia.

Działalnością w zakresie szeroko pojętej turystyki zajmuje się Polskie Towarzystwo Turystyczno – Krajoznawcze (PTTK), Polskie Towarzystwo Schronisk Młodzieżowych (PTSM) oraz biura podróży.

Piotrkowski Oddział PTTK organizuje szereg imprez cyklicznych, m.in.:

- Ogólnopolski Konkurs Krajoznawczy „Poznajmy Ojcowiznę”
- Rajd pieszy „Puchowy Śniegu Tren”

- Zimowe Marsze na Orientację „Cztery Pory Roku”
- Rajd Pieszy „Gorącego Czaju Łyk”
- Rajd Pieszy „Topienie Marzanny”
- Rajd Pieszy i Rowerowy „Wiosna Żaków”
- Spływy Kajakowe po rzece Pilicy
- Regionalny Samochodowy Rajd Babski
- Okręgowy Zlot Ratowników Drogowych
- Rajd Architektury, Rajd z Bajkami, Wiosenny Zlot Młodzieży
- Ogólnopolski Rajd Turystów Zmotoryzowanych „Energetyk 2005”
- Młodzieżowy Rajd Jesienny – Sprzątanie Świata
- Jesienny Maraton Imprez na Orientację
- Rajd „Prażonego Ziemniaka”
- Rajd „Parasolowy”
- Zimowa Gra na Orientację

Piotrkowski PTTK skupia 55 przewodników turystycznych, w tym 41 z uprawnieniami państwowymi i 14 z uprawnieniami PTTK.

W mieście funkcjonuje 6 klubów turystyczno-krajoznawczych.

PTTK realizuje zadanie pod nazwą Centrum Informacji Turystycznej, które świadczy usługi w zakresie szeroko pojętej informacji turystycznej o bazie noclegowej, obiektach turystycznych i możliwościach organizacji wypoczynku mieszkańców Piotrkowa Trybunalskiego na terenie całego kraju.

3.3.6. Organizacje pozarządowe

Tabela 44. Liczba organizacji pozarządowych działających w Piotrkowie Trybunalskim

Wyszczególnienie	Liczba podmiotów
Stowarzyszenia kulturalne i naukowe	23
Organizacje oświatowo - edukacyjne	11
Organizacje kombatanckie i patriotyczne	13
Organizacje pożytku publicznego	5
Organizacje ekologiczne	5
Organizacje na rzecz promocji zdrowia	12
Organizacje religijne i wyznaniowe	6
Organizacje oraz związki młodzieżowe i kobiece	8
Organizacje społeczno-zawodowe	16
Inne organizacje	1

Źródło: Opracowano na podstawie danych zawartych na stronie www.piotrkow.pl

3.3.7. Poziom bezpieczeństwa

Policja

W 2007 roku na terenie miasta Piotrkowa Trybunalskiego stwierdzono ogółem 3 288 przestępstw o 407 więcej niż w roku ubiegłym, ustalając dynamikę przestępczości na poziomie 114,1 %. Przestępstwa w wybranych kategoriach przedstawia tabela.

Tabela 45. Kategorie przestępstw w Piotrkowie Trybunalskim w latach 2004 - 2007

RODZAJ PRZESTĘPSTWA	ROK	LICZBA PRZESTĘPSTW	WSKAŹNIK WYKRYWALNOŚCI (%)
ZABÓJSTWO	2004	2	100
	2005	1	100
	2006	6	100
	2007	10	100
BÓJKA LUB POBICIE	2004	22	68,2
	2005	30	66,7
	2006	48	77,1
	2007	59	74,6
ZGWAŁCENIE	2004	3	100
	2005	7	50
	2006	13	76,9
	2007	1	100
KRADZIEŻ ROZBÓJNICZA, ROZBÓJ WYMUSZENIE	2004	127	68,1
	2005	117	56,3
	2006	149	67,1
	2007	103	72,0
KRADZIEŻ CUDZEJ RZECZY	2004	656	24,4
	2005	690	28,8
	2006	633	20,2
	2007	609	35,4
KRADZIEŻ Z WŁAMANIEM	2004	420	19
	2005	431	20,4
	2006	392	18,6
	2007	358	23,8
USTAWA O PRZECIWDZIAŁANIU NARKOMANII	2004	82	95,1
	2005	105	92,4
	2006	143	95,1
	2007	161	97,5

Źródło: Raport o stanie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego 2007 r.

Zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

W granicach administracyjnych miasta Piotrkowa Trybunalskiego w 2007 roku odnotowano 92 wypadki drogowe, w wyniku których 14 osób poniosło śmierć, a 115 osób doznało obrażeń ciała. Ponad-

to zgłoszonych zostało 1000 kolizji drogowych. Stan bezpieczeństwa w poszczególnych w latach 2003-2007 zebrano w tabeli.

Tabela 46. Zagrożenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym w latach 2003 - 2007

ROK	WYPADKI	ZABICI	RANNI	KOLIZJE
2003	69	5	74	614
2004	74	-	85	882
2005	84	6	99	836
2006	122	14	158	1.024
2007	92	14	115	1.000

Źródło: Raport o stanie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego 2007 r.

W porównaniu do 2006 roku oznacza to:

- Spadek liczby wypadków drogowych o 30 tj. o 24,6 %,
- Spadek liczby osób rannych o 43 tj. o 27,2 %,
- Spadek liczby kolizji o 24 tj. o 2,3 %.

Ogółem na terenie podległym KMP w Piotrkowie Tryb odnotowano 2056 zdarzeń drogowych w tym na terenie miasta Piotrkowa Tryb. 1092 zdarzenia, co stanowi 53,1 % ogółu zdarzeń. Piesi spowodowali 24 wypadki drogowe, co stanowi 26 % ogółu wypadków, z czego 6 wypadków miało miejsce przy drodze nr A1 i A nr 8. Nietrzeźwi uczestnicy dróg spowodowali 29 zdarzeń drogowych w tym 9 wypadków.

Zagrożenia występujące na poszczególnych skrzyżowaniach ulic przedstawia tabela

Tabela 47. Zagrożenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym w latach 2003 - 2007

Skrzyżowanie	Wypadki	Zabici	Ranni	Kolizje
Armii Krajowej – Al. Sikorskiego	1	0	1	13
Kostromska – Al. Sikorskiego	1	0	1	19
Słowackiego – Armii Krajowej	2	0	3	19
Okolice ronda Sulejowskiego	0	0	0	16
Piłsudskiego - Dzielna	2	1	1	7
Słowackiego - Kostromska	1	0	1	12
Sienkiewicza- Piłsudskiego	0	0	0	9

Źródło: Raport o stanie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego 2007 r.

Straż Pożarna

Strukturę zdarzeń na terenie Piotrkowa Trybunalskiego w latach 2004 – 2007 przedstawia zamieszczona poniżej tabela.

Tabela 48. Działania Straży Pożarnej na terenie Piotrkowa Trybunalskiego w latach 2003 - 2007

Rok	Ilość zdarzeń	Ilość pożarów	Miejscowe zagrożenia
2004	494	206	273
2005	592	334	258
2006	709	241	468
2007	677	254	423

Źródło: Raport o stanie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego 2007 r.

Na przestrzeni ostatnich dwóch lat odnotowujemy ustabilizowanie ilości zdarzeń pożarowych. Jednakże w perspektywie ostatnich 5 lat zauważamy wyraźną tendencję wzrostową w zakresie interwencji innych niż pożary. Podstawową przyczyną powyższego jest sytuacja pogodowa, która warunkuje powstawanie określonych zdarzeń wymagających interwencji.

Straż Miejska

Dane statystyczne z lat 2004 – 2007 dotyczące działalności Straży Miejskiej przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 49. Zestawienie interwencji oraz ilości mandatów na przestrzeni lat 2004 – 2007

Rok	Interwencje	Ilość mandatów karnych
2004	5 247	1 296
2005	6 737	2 133
2006	8 979	1 565
2007	10 794	1 150

Źródło: Raport o stanie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego 2007 r.

Tabela 50. Katalog interwencji Straży Miejskiej na przestrzeni lat 2004 – 2007

	2003	2004	2005	2006	2007
ADM - administracja domów	145	176	569	521	165
Awarie wodno –kanalizacyjne	40	48	65	137	90
Awarie energetyczne	8	51	18	87	154
MZK kontrola	132	555	246	18	65
Zanieczyszczanie miejsc publicznych	61	57	119	127	139
Przepisy p.poż.	115	70	105	46	41

Bezdomni	111	97	79	89	190
Wezwania pogotowia ratunkowego	x	38	43	35	35
Niszczenie mienia	17	17	47	54	122
Monitoring	432	131	x	41	40
Stan dróg	322	664	756	1479	1062
Oświetlenie ulic	455	394	449	434	741
Spożywanie alkoholu	725	439	632	589	1565
Handel	279	319	282	268	101
Parkowanie	590	473	876	1557	2665
Zwierzęta	358	340	431	467	349
Zakłócanie porządku publicznego	379	429	334	189	370
Porządek i czystość	231	264	423	738	409
Kontrole posesji	133	216	342	683	709
Nietrzeźwi	188	266	464	436	677
Inne	177	203	457	984	1105
Ogółem	4853	5247	6737	8979	10794

Źródło: Raport o stanie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego 2007 r.

3.4 Określenie grup społecznych wymagających wsparcia

Dominującymi problemami społecznymi zdiagnozowanymi na terenie Piotrkowa Trybunalskiego przez pracowników socjalnych są:

- bezrobocie, głównie ze względu na brak odpowiednich kwalifikacji oraz doświadczenia zawodowego
- uzależnienia powodujące coraz większą marginalizację, jak również kryminalizację środowiska,
- niezaradność życiowa, bezradność w załatwianiu swoich spraw,
- niepełnosprawność i długotrwałe choroby,
- zła sytuacja mieszkaniowa – stare budownictwo, zły stan techniczny lokali

Według danych zebranych w tabeli pomocą z zadań zleconych i własnych MOPR w analizowanych latach objętych jest średnio około 11% mieszkańców naszego miasta. W tej grupie ok. 60% osób to bezrobotni, ok. 30% - osoby niepełnosprawne lub dotknięte długotrwałą chorobą oraz ok. 10% - rodziny wykazujące nieporadność życiową i mające trudności wychowawcze z dziećmi.

Tabela 51. Liczba osób objętych pomocą z MOPR w latach 2003 - 2007

Rok	Liczba rodzin objętych pomocą z MOPR	Liczba osób objętych pomocą z MOPR
2003	4 900	14 557
2004	3 447	9 287
2005	4 000	11 200
2006	5 500	12 650
2007	4 906	9 518

Źródło: Dane MOPR 2003-2007

Instytucje działające na rzecz pomocy społecznej na terenie Piotrkowa Trybunalskiego:

- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie,
- Centrum Rehabilitacji Zawodowej i Społecznej Osób Niepełnosprawnych,
- Miejski Zespół Orzekania o Niepełnosprawności,
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie.

Placówki Opiekuńczo – Wychowawcze funkcjonujące na terenie miasta Piotrkowa Trybunalskiego to:

- Dom Dziecka,
- Ośrodek Adopcyjno –Opiekuńczy,
- Świetlica Środowiskowa „BARTEK”,
- Miejski Żłobek Dzienny,
- Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy dla dzieci specjalnej troski, upośledzonych umysłowo w stopniu lekkim, umiarkowanym i głębokim, w wieku od 7 do 21 lat,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,
- Bursa Szkolna.

Pozostałe placówki pomocy społecznej:

- Środowiskowy Dom Samopomocy – dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- Dom Pomocy Społecznej - dla osób przewlekle somatycznie chorych,
- Dzienny Dom Pomocy Społecznej dla osób o zmniejszonej sprawności psychofizycznej spowodowanej wiekiem, chorobą lub niepełnosprawnością,
- Noclegownia.

3.5 Identyfikacja problemów

Warunki i jakość życia mieszkańców:

Zły stan techniczny komunalnych zasobów mieszkaniowych.

Zbyt mała liczba mieszkań dla osób potrzebujących pomocy.

Pomoc społeczna:

Duża liczba osób korzystających z pomocy socjalnej.

Ograniczone możliwości udzielania pomocy społecznej w stosunku do potrzeb.

Rynek pracy:

Utrzymująca się duża liczba osób długotrwale bezrobotnych.

Szczególnie wysokie bezrobocie wśród kobiet.

4. Analiza SWOT

Analiza SWOT służy określeniu mocnych i słabych stron Miasta Piotrkowa Trybunalskiego oraz jego szans i zagrożeń stwarzanych przez otoczenie. Pozwala to także na określenie obecnej sytuacji w mieście oraz przyszłych kierunków jego rozwoju. Skrót SWOT pochodzi od pierwszych liter angielskich słów: strenghts (mocne strony), weaknesses (słabe strony), opportunities (szanse), threats (zagrożenia).

W Strategii Zrównoważonego Rozwoju Miasta Piotrkowa Trybunalskiego wskazano następujące atuty i słabości miasta oraz określono jego szanse i zagrożenia.

Kluczowe szanse**(obecne i potencjalne) tkwiące w otoczeniu****Piotrkowa Trybunalskiego - czynniki stymulujące i wspierające rozwój miasta**

- Finansowanie z budżetu państwa tworzenia nowych miejsc pracy, zwłaszcza na terenach o wysokiej stopie bezrobocia.
- Preferencyjne kredyty i ulgi podatkowe dla przedsiębiorców zwiększających zatrudnienie.
- Aktywna polityka rządu RP w zakresie wspierania rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw.
- Realizacja spójnej i kompleksowej polityki regionalnej państwa, kompatybilnej z rozwiązaniami Unii Europejskiej, skierowanej na wyrównywanie dysproporcji rozwojowych i tworzenie trwałych podstaw rozwoju gospodarczego w poszczególnych województwach oraz stworzenie niezbędnej do tego struktury instytu-

cyjnej. (jest to wstępny warunek uzyskania środków finansowych z funduszy pomocowych tej organizacji - fundusze strukturalne)

- Znacząca poprawa stanu środowiska przyrodniczego (osiągnięcie norm ekologicznych, obowiązujących w unii europejskiej)
- Zmiany procesów produkcyjnych (nowoczesne i bezpieczne ekologicznie technologie) oraz minimalizacji zużycia surowców naturalnych i emisji zanieczyszczeń do środowiska przyrodniczego, a także racjonalna gospodarka odpadami stałymi (recykling)
- Zwiększenia rozmiarów budownictwa mieszkaniowego poprzez wzrost nakładów finansowych na mieszkalnictwo z budżetu państwa, preferencje kredytowo-podatkowe dla ludności
- Wzrost poziomu wykształcenia społeczeństwa polskiego oraz kształcenie zgodnie z potrzebami nowoczesnej gospodarki i szeroko rozumianych usług.
- Poprawa stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz aktywne zwalczanie patologii społecznych
- Kształcenie kadr pracowników sektora publicznego, w tym samorządowego w zakresie umiejętności pozyskiwania środków pomocowych unii europejskiej.
- Wzrost opłacalności produkcji rolnej.

Kluczowe zagrożenia

(obecne i potencjalne) tkwiące w otoczeniu Piotrkowa Trybunalskiego - czynniki ograniczające i hamujące rozwój miasta

- Konkurencja innych ośrodków i regionów w pozyskiwaniu kapitału zewnętrznego.
- Niski poziom innowacyjności i konkurencyjności polskiej gospodarki.
- Wzrost zjawiska ubóstwa w społeczeństwie polskim.
- Wzrost rozmiarów bezrobocia w kraju.
- Spadek nakładów finansowych z budżetu państwa na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu.
- Niski poziom nakładów finansowych na budowę i modernizację dróg kołowych, co przy dynamicznym rozwoju motoryzacji powoduje stałe pogarszanie się warunków i bezpieczeństwa ruchu kołowego.
- Brak spójnej i aktywnej długookresowej polityki mieszkaniowej państwa, w tym zwłaszcza taniego budownictwa mieszkaniowego dla osób niezamożnych.
- Utrzymujące się bardzo niskie nakłady finansowe na mieszkalnictwo w budżecie państwa.
- Zwiększanie się rozmiarów przestępczości i innych przejawów patologii społecznej, przy jednoczesnym utrzymywaniu się niedofinansowania służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo publiczne oraz wymiaru sprawiedliwości.
- Spadek nakładów finansowych na oświatę i wychowanie w budżecie państwa, powodujący konieczność coraz większego dofinansowywania oświaty z budżetów samorządów terytorialnych.
- Pogorszenie w odczuciu społecznym dostępności pacjentów do świadczeń medycznych, zwłaszcza usług o charakterze specjalistycznym.
- Zbyt małe środki finansowe z budżetu państwa na zabezpieczenie potrzeb ludności w zakresie opieki społecznej.
- Niedofinansowanie z budżetu państwa wszystkich zadań i jednostek przekazanych od 1.01.1999 roku przez administrację rządową do prowadzenia przez samorządy powiatowe.
- Malejący przyrost naturalny ludności oraz postępujący proces starzenia się mieszkańców, co będzie powo-

dować konieczność wzrostu nakładów finansowych na ochronę zdrowia i opiekę społeczną.

- Zbyt wysokie oprocentowanie komercyjnych kredytów bankowych dla ludności i podmiotów gospodarczych.

Silne strony miasta

- czynniki stymulujące i wspierające rozwój miasta

- Dogodne powiązanie z systemem transportu krajowego i międzynarodowego -projektowany w okolicach Piotrkowa "rozplot" autostrad i dróg ekspresowych o znaczeniu ogólnoeuropejskim.
- Realizacja w granicach miasta dużych kompleksów usług logistyczno- magazynowych.
- Występowanie wolnych obiektów produkcyjnych do zagospodarowania.
- Istnienie podstrefy Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej
- Duże zasoby stosunkowo taniej siły roboczej.
- Rozwój przedsiębiorczości indywidualnej, zwłaszcza w zakresie usług nieprodukcyjnych i drobnej wytwórczości.
- Dostępność do towarowej sieci kolejowej.
- Fundusz Poręczeń Kredytowych.
- Dobrze rozwinięte tzw. otoczenie biznesu.
- Podmioty gospodarcze zainteresowane współpracą z samorządem i podejmowaniem wspólnych inicjatyw, np. mieszkania za grunt.
- Liczne przedstawicielstwa i oddziały banków.
- Aktywna działalność Powiatowego Urzędu Pracy w Piotrkowie w sferze aktywizacji rynku pracy, szkolenia bezrobotnych i pośrednictwa pracy.
- Dobrze rozwinięta sieć wodociągowa i kanalizacyjna oraz opracowane programy ogólne wodociągowe i kanalizacyjne.
- Dobre warunki do rozwoju gazyfikacji (zmodernizowana stacja redukcyjna, istniejąca bezawaryjna sieć i opracowany program gazyfikacji).
- Dobrze rozwijający się system telekomunikacji.
- Dobrze rozwinięta sieć elektroenergetyczna średnich napięć.
- Wystarczająca wydajność istniejących ujęć wody.
- Planowana modernizacja miejskiej oczyszczalni ścieków, co spowoduje zwiększenie jej przepustowości i podniesie stopnia oczyszczania ścieków w stopniu spełniającym dyrektywę UE, wpłynie to znacząco na poprawę jakości wód.
- Wdrażanie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.
- Bogata historia i tradycje miasta
- Historyczny układ przestrzenny miasta.
- Posiadanie umów partnerskich z miastami europejskimi, mogącymi zaowocować kontaktami gospodarczymi.
- Duże zaangażowanie społeczne w realizację inwestycji infrastrukturalnych.
- Rozwój budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego.

- Rozwijająca się sieć szkolnictwa wyższego.
- Dostatecznie rozwinięta sieć szkół ponadpodstawowych, różnorodność profili kształcenia.
- Wprowadzanie programów prewencyjnych, zmierzających do ograniczenia przestępczości na terenie miasta.
- Dobrze wyposażona w sprzęt specjalistyczny Jednostka Ratowniczo – Gaśnicza PSP.
- Bezpłatne poradnictwo specjalistyczne (prawne, socjalne, psychologiczne) dla osób potrzebujących - w ramach struktur MOPR.
- Uruchomienie I etapu monitorowana miejsc zagrożonych w mieście - planowana sukcesywna rozbudowa systemu.
- Sukcesywne uzupełnianie zabudowy mieszkaniowej o nowoczesne elementy małej architektury.
- Istnienie potencjalnie bardzo atrakcyjnego miejsca rekreacji nad Jeziorem Bugaj.
- Atrakcyjne krajobrazowo otoczenie Piotrkowa (Las Jabłoniowy w Mszczach, rezerwat lipowy i dębowy w Mszczach, Sulejowski Park Krajobrazowy, parki zabytkowe na terenie miasta, pomniki przyrody).
- Organizacja Międzynarodowego Festiwalu – INTERAKCJE.

Słabe strony miasta

- czynniki ograniczające i hamujące rozwój miasta

- Brak funduszy z budżetu miasta na zakup gruntów pod inwestycje strategiczne.
- Nieuregulowany stan prawny nieruchomości prywatnych, przeznaczonych pod inwestycje produkcyjne, usługowe i mieszkaniowe.
- Zła jakość dróg.
- Wzrastający ruch tranzytowy przez najstarszą część miasta, powodujący obniżenie jakości życia mieszkańców.
- Niedrożny układ komunikacyjny miasta.
- Brak dostatecznej ilości parkingów.
- Brak miejscowych grup kapitałowych, zdolnych do podejmowania znaczących zadań inwestycyjnych i twórczych wspólnie z gminą.
- Zły stan techniczny Starego Miasta
- Zły stan techniczny komunalnych zasobów mieszkaniowych.
- Zbyt mała ilość mieszkań komunalnych
- Słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna, mała ilość hoteli.
- Ujemny przyrost naturalny ludności miasta.
- Odptyw ludzi młodych i wykształconych.
- Ubożenie społeczeństwa, duża liczba osób korzystająca z pomocy socjalnej.
- Małe poczucie bezpieczeństwa.
- Duża liczba rodzin niewydolnych wychowawczo, rosnąca przestępczość wśród nieletnich.
- Narastający problem komunikacji miejskiej.
- Słabo rozbudowana sieć kanalizacji deszczowej w mieście.

II. NAWIĄZANIE DO STRATEGICZNYCH DOKUMENTÓW DOTYCZĄCYCH ROZWOJU PRZESTRZENNO- SPOŁECZNO- GOSPODARCZEGO MIASTA I REGIONU

Lokalny Program Rewitalizacji Piotrkowa Trybunalskiego to dokument, który ma na celu wspieranie działań zmierzających do kompleksowej rewitalizacji miasta. Jego zapisy pozostają spójne z wszystkimi strategicznymi dokumentami miasta oraz wpisują się w założenia strategicznych programów krajowych i wojewódzkich. Na poziomie lokalnym Program Rewitalizacji jest spójny ze „Strategią Zrównoważonego Rozwoju Miasta Piotrkowa Trybunalskiego do roku 2013” (załącznik do uchwały nr XVI/249/07 Rady Miasta Piotrkowa Trybunalskiego z dnia 28.11.2007 r.). Misją strategii jest idea: **Piotrków Trybunalski – miasto rozwoju przyjazne człowiekowi**. Ma ona się ziszczyć poprzez realizację następujących celów strategicznych:

- Tworzenie jak najlepszych warunków dla rozwoju gospodarczego miasta (strefa gospodarcza);
- Stała poprawa warunków zamieszkania, obsługi i przestrzeni miasta (sfera społeczna);
- Osiągnięcie europejskich standardów stanu środowiska przyrodniczego oraz racjonalne zagospodarowanie przestrzeni miasta (sfera ekologiczna i przestrzenna);

Założenia Programu wpisują się również w generalny kierunek zagospodarowania przestrzennego miasta, określony w Studium Uwarunkowań i Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Piotrkowa Trybunalskiego (załącznik nr 1 do uchwały Rady Miasta nr XLIX/837/06 z dnia 29.03.2006 r.), który opiera się o zasadę zrównoważonego rozwoju. Realizacja celów rozwoju miasta wiąże się w znacznym stopniu z przekształceniem jakościowym i ilościowym zagospodarowania przestrzennego miasta oraz jego funkcjonowaniem jako miejsca zamieszkania, rozwoju, wytwórczości i usług, w tym związanych z aktywizacją gospodarczą, turystyką i wypoczynkiem, a także jako ośrodka obsługi o znaczeniu ponad lokalnym i częściowo ponadregionalnym.

Program Rewitalizacji Miasta Piotrkowa Trybunalskiego wpisuje się również w założenia „Strategii Rozwoju Powiatu Piotrkowskiego do 2015 roku”, które mają sprawić, iż powiat ten będzie powiatem:

- Gościnnym i ciekawym turystycznie miejscem dla podróżnych z kraju i zagranicy,
- Przyjaznym i bezpiecznym miejscem pracy oraz wypoczynku dla jego mieszkańców,
- Atrakcyjnym miejscem lokowania się kapitału krajowego i zagranicznego,
- Przestrzegającym wymogi ochrony środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego,
- Dostosowującym się do wymogów integrującej się Europy.

Jednym z celów strategicznych tego opracowania jest tworzenie warunków do rozwoju gospodarczego i rozwoju turystyki.

Program rewitalizacji zgodny jest z priorytetami i celami rozwojowymi zapisanymi w „Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego na lata 2007-2020” (uchwała Sejmiku Województwa Łódzkiego Nr LI/865/2006 z dnia 31 stycznia 2006 r.).

Cel generalny to „podniesienie atrakcyjności województwa łódzkiego w strukturze regionalnej Polski i Europy jako regionu sprzyjającego zamieszkaniu i gospodarce przy dążeniu do budowy wewnętrznej spójności i zachowaniu różnorodności jego miejsc.

Cele szczegółowe to:

- Podniesienie jakości poziomu życia poprzez m.in. podniesienie poziomu zasobów mieszkaniowych w województwie, poprawę bezpieczeństwa i porządku publicznego mieszkańców województwa oraz poprawę stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym.
- Zmniejszenie zjawisk wykluczenia społecznego i modernizacja systemów pomocy społecznej, poprzez m.in. tworzenie warunków sprzyjających uczestnictwu w życiu społecznym osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Tworzenie wizerunku regionu przyjaznego i atrakcyjnego dla podejmowania współpracy, inwestowania i życia mieszkańców poprzez m.in. wzrost poziomu wizualizacji estetycznej regionu ze szczególnym uwzględnieniem obszaru metropolitarne, w tym rewitalizację obszarów miejskich i przemysłowych.

Wsparcie dla programów rewitalizacji ma podłoże w dokumentach rządowych określających strategię rozwoju i politykę zagospodarowania przestrzennego. Jednym z celów Narodowej Strategii Spójności jest „tworzenie warunków wzrostu konkurencyjności regionów oraz przeciwdziałanie marginalizacji niektórych obszarów w taki sposób, aby sprzyjać długofalowemu rozwojowi gospodarczemu kraju, jego spójności ekonomicznej, społecznej i terytorialnej oraz integracji z Unią Europejską”. Jednym z priorytetów polityki rozwoju regionalnego jest wsparcie obszarów wymagających aktywizacji i obszarów zagrożonych marginalizacją. Również „Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015” za cel główny stawia sobie podniesienie poziomu jakości życia mieszkańców Polski: poszczególnych obywateli i rodzin m.in. poprzez poprawę stanu infrastruktury technicznej i społecznej oraz wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości.

III. ZAŁOŻENIA PROGRAMU REWITALIZACJI ORAZ CHARAKTERYSTYKA REWITALIZOWANEGO OBSZARU

Cel programu

Rewitalizacja jest procesem przemian przestrzennych, społecznych i gospodarczych w zdegradowanych częściach miasta, przyczyniający się do poprawy jakości życia mieszkańców, przywrócenia ładu przestrzennego, do ożywienia gospodarczego i odbudowy więzi społecznych. Ma ona charakter kompleksowy i interdyscyplinarny. Tym cechom towarzyszą specyficzne wartości takie jak długi okres realizacji programu rewitalizacji, potrzeba ciągłego udoskonalania i aktualizacji, udział społeczeństwa we wszystkich etapach prowadzenia programu, konieczność pozyskiwania różnorodnych źródeł finansowania. Celem „Lokalnego Programu Rewitalizacji na lata 2007-2013 Miasta Piotrkowa Trybunalskiego” jest kompleksowa odnowa przestrzenna, gospodarcza i społeczna wyznaczonych do rewitalizacji obszarów. Cel ten jest spójny z wizją miasta określoną w strategii.

Wyznaczony do rewitalizacji obszar obejmuje pod względem historycznym i funkcjonalnym najważniejsze tereny miejskie, tj. Stare Miasto wraz z historyczną zabudową poza jego obrębem. W ramach aktualizacji programu postanowiono wyznaczyć działania pilotażowe dla obszaru zdegradowanego przemysłowego, na terenie, którego występują odmienne problemy. Teren pofabryczny wyznaczony ulicami: Okrzei, Topolową, Wysoką i Hutniczą jest jednym z obszarów miasta, gdzie uwidaczniają się szczególnie ostro główne problemy społeczne i gospodarcze związane w głównej mierze z upadłością wielkich zakładów przemysłowych, które w przeszłości zatrudniały kilka tysięcy pracowników. Wyżej wspomniany teren stanowi kwartał bloków mieszkalnych – stanowiących dawne osiedle przyfabryczne przy Hucie Szkła Okiennego „Kara”. W obecnej chwili po latach intensywnego rozwoju w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych ubiegłego wieku huta ta jest w stanie upadłości. Proces upadku huty związany był z przemianami gospodarczymi kraju w latach dziewięćdziesiątych. Ograniczanie liczby zatrudnionych, niepewność warunków zatrudnienia, i wreszcie przegrana walka o utrzymanie działalności huty stały się przyczyną fatalnej sytuacji finansowej i społecznej wielu rodzin, dla których huta była źródłem utrzymania od wielu pokoleń.

Jeśli działania tam podjęte będą przynosić spodziewane efekty, programem rewitalizacji zostaną objęte inne tereny o podobnym charakterze.

Zasięg terytorialny programu

Programem rewitalizacji objęto następujące części miasta:

1. **Centrum – Stare Miasto** – obejmuje całą część starego śródmieścia i przylegające do niej obszary problemowe sąsiednich kwartałów, wyznaczone:
  - a. od zachodu — torami kolejowymi,
  - b. od północy — ulicami: Partyzantów i Spacerową,
  - c. od wschodu — ul. Jerozolimską na (odcinku Spacerowa – Rzemieślnicza), Rzemieślnicza, przez Plac Litewski, Skłodowskiej, do Ronda Gierka,
  - d. od południa — Al. Kopernika i Al. Piłsudskiego do wiaduktu pod torami.
2. **Strefa przemysłowa** - niewielki kwartał bloków mieszkalnych ograniczony ulicami: Okrzei, Topolową, Wysoką i Hutniczą — dawne osiedle przyfabryczne.

3. **Osiedla Wyzwolenia** - jedno z najstarszych osiedli Piotrkowa Trybunalskiego , położone we wschodniej części miasta. Osiedle graniczy:
  - od wschodu z osiedlem Wierzeje
  - od zachodu z ul. Marii Curie - Skłodowskiej
  - od południa z osiedlem Sulejowska
  - od północy ul. Broniewskiego

Charakterystyka rewitalizowanego obszaru

Granice obszaru objętego Lokalnym Programem Rewitalizacji wyznaczono na podstawie wieloaspektowych badań, m.in. analizy SWOT, czynników wewnętrznych i zewnętrznych wpływających na poziom rozwoju, analizy ankiet przeprowadzonych wśród mieszkańców miasta. Tymi samymi metodami posłużono się przy uzupełnieniu i aktualizacji dokumentu. Zgodnie z Zasadami przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2007 – 2013 obszar rewitalizacji musi zostać wyznaczony w oparciu o minimum 3 kryteria określone w art. 47 ust.1 Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006., **przy czym obowiązkowe jest uwzględnienie kryterium odnoszącego się do poziomu aktywności gospodarczej na danym obszarze (kryterium g).**

Wyboru pozostałych kryteriów dokonuje samorząd lokalny. Kryteria te obejmują:

- a. **wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia;**
- b. wysoka stopa długotrwałego bezrobocia;
- c. niekorzystne trendy demograficzne;
- d. niski poziom wykształcenia, wyraźny deficyt kwalifikacji i wysoki wskaźnik przerywania skolaryzacji;
- e. **wysoki poziom przestępczości i wykroczeń;**
- f. szczególnie wysoki stopień degradacji środowiska;
- g. **niski wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej;**
- h. wysoka liczba imigrantów, grup etnicznych i mniejszościowych lub uchodźców;
- i. porównywalnie niski poziom wartości zasobu mieszkaniowego;

Dla przedmiotowego obszaru kluczowe okazały się następujące kryteria:

1. **Wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia;**
2. **Wysoki poziom przestępczości i wykroczeń;**
3. **Niski wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej;**

Dodatkowymi kryteriami, jakimi kierowano się przy wyznaczeniu obszaru rewitalizowanego były:

4. **Dekapitalizacja budynków i zasobów mieszkaniowych,**
5. **Duża ilość obiektów o wartościach kulturowych, przede wszystkim objętych ochroną konserwatorską, o złym stanie technicznym i wysokim potencjale turystycznym.**

O wyborze takiego, takiego a nie innego, obszaru zdecydował fakt, że właśnie tam zidentyfikowano szczególną kumulację wielu problemów społecznych, gospodarczych i infrastrukturalno - przestrzennych. Problemy te omówione zostaną szerzej w dalszej części niniejszego opracowania.

Warto również podkreślić, iż o objęciu programem obszaru skoncentrowanego wokół Starego Miasta zdecydowały nie tylko występujące tam zagrożenia i patologię, ale również potencjał rozwojowy, który przy odpowiednim wykorzystaniu może mieć ogromne znaczenia dla rozwoju całego miasta. Eliminacja niekorzystnych zjawisk połączona z ożywieniem turystycznym i gospodarczym może silnie oddziaływać na sąsiadujące tereny.

W środku opisanego obszaru znajduje się niewielki obszar wzdłuż ul. Słowackiego, który rozwija się pomyślnie i nie dotyczą go bezpośrednio wskazane problemy. Jednak nie został on wyłączony z obszaru rewitalizowanego, ponieważ w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji istnieje możliwość lepszego zintegrowania tego obszaru z otaczającym go obszarem problemowym i promieniowanie na otoczenie czynników pro-rozwojowych.

Poniżej przedstawiono szczegółowe informacje dotyczące poszczególnych kryteriów decydujących o wskazaniu danego obszaru do działań rewitalizacyjnych.

1. Wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia

Według statystyk za 2007 rok pomocą MOPR objęto 9 518 osób tj. około **11,9 % ogółu mieszkańców Piotrkowa Trybunalskiego.**

Dane dla wyznaczonych obszarów przedstawiają się następująco:

Obszar 1 Centrum – Stare Miasto: pomocą MOPR objęto **16 % mieszkańców (powyżej średniej dla miasta)**

Obszar 2 Strefa przemysłowa: pomocą objęto **16 % mieszkańców (powyżej średniej dla miasta)**

Obszar 3 Osiedle Wyzwolenia: pomocą MOPR objęto **13 % mieszkańców (powyżej średniej dla miasta)**

Poniżej przedstawiono sytuację społeczną mieszkańców wskazanych wyżej obszarów.

Obszar 1

Centrum – Stare Miasto

W tabeli 52 przedstawiono najczęstsze przyczyny ubiegania się o pomoc społeczną przez mieszkańców miasta Starego Miasta w Piotrkowie Trybunalskim.

Tabela 52. Najczęstsze przyczyny ubiegania się o pomoc społeczną przez mieszkańców Starego Miasta na przestrzeni lat 2004 – 2006

Główny problem:	Ilość rodzin		
	2004	2005	2006
Długotrwała choroba	227	270	280
Niepełnosprawność	366	445	483
Rodzina niepełna	280	323	347
Rodzina wielodzietna	161	192	264
Uzależnienia	47	62	53

Źródło: Statystyki MOPR 2004 – 2006

Dużym problemem mieszkańców tej dzielnicy jest bezrobocie oraz towarzyszący mu niski poziom wykształcenia. W rodzinach z terenu Starego Miasta objętych pomocą MOPR wychowuje się 190 dzieci. 10 rodzin objętych jest nadzorem kuratora sądowego i występuje zagrożenie umieszczenia 23 dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych. Ponadto z danych uzyskanych na podstawie wywiadów środowiskowych przeprowadzanych przez pracowników socjalnych wynika, iż dzieci często nie realizują obowiązku szkolnego, a wolny czas spędzają bez żadnego nadzoru.

Dlatego niewątpliwą grupą wymagającą pilnego wsparcia są dzieci i młodzież. To młodzież ma szansę ożywić te tereny. Z drugiej strony zaniechanie wsparcia tej grupy to największe zagrożenie. Rozwój przestępczości wśród młodzieży, ubóstwo i gorszy dostęp do edukacji zdecydowanie ogranicza start życiowy tych ludzi.

Miasto musi przyjąć odpowiedzialność za stworzenie warunków do rozwoju dzieci i młodzieży. Sensowne działania w obszarze edukacji pozaszkolnej, wspieranie finansowe różnego rodzaju organizacji, placówek i instytucji działających na rzecz młodzieży, wreszcie – przygotowanie dla samej młodzieży przestrzeni do samorealizacji, to zadania publiczne.

Prywatni inwestorzy stworzą być może dobrobyt dzielnicy, poprawią jej wizerunek, wreszcie zainwestują w kamienice, lokale użytkowe. Ale prywatni inwestorzy nie zbudują placów zabaw dla dzieci, boisk. W to musi zainwestować miasto.

Jako jeszcze jedno niepokojące zjawisko można zasygnalizować istnienie w obszarze Starego Miasta siedzib, co najmniej trzech skrajnych organizacji o nastawieniu nacjonalistycznym znanych z szerszenia niechęci do innych narodowości. Są one nastawione zapewne na „zagospodarowywanie” nie mającej innych ofert młodzieży z tego terenu. Należy tym pilniej stworzyć alternatywę dla tych organizacji, których działalność jest w Piotrkowie tym bardziej niebezpieczna, że jest to teren wielokulturowy, gdzie dobrze funkcjonuje społeczność romska. Nie dostrzega się wśród jej członków ani większego nasilenia ubóstwa, ani przestępczości, ani faktycznych problemów dotyczących bezrobocia. Młodzież romska wydaje się funkcjonować społecznie nie gorzej, niż młodzież polska.

Obszar 2**Strefa przemysłowa**

W chwili obecnej jak wynika z obserwacji pracowników MOPR bezpośrednio pracujących w terenie obejmującym osiedle pofabryczne jego mieszkańcy niemal w 100 % zawodowo związani byli z hutą szkła. Sytuację pogarsza struktura wiekowa osób pozostających bez pracy. Liczba osób w wieku ponad 50 lat pozostających bez pracy jest bardzo wysoka. Ich konkurencyjność na lokalnym rynku pracy jest mocno ograniczona. Szczegóły dotyczące sytuacji społecznej mieszkańców osiedla przemysłowego przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 53. Sytuacja społeczna mieszkańców terenu wyznaczonego ulicami Okrzei, Topolową, Wysoką i Hutniczą korzystających z pomocy MOPR w 2007r.

Główny problem:	Ilość rodzin	Ilość osób w rodzinach
Osoby niepełnosprawne	12	23
Osoby chore przewlekle	25	44
Samotne matki	23	66
Rodziny wielodzietne	23	112
Gospodarstwa jednoosobowe	42	42

Źródło: Statystyki MOPR 2007

Tabela 54. Wykształcenie bezrobotnych klientów z terenu wyznaczonego ulicami Okrzei, Topolową, Wysoką i Hutniczą korzystających z pomocy MOPR w 2007r.

Wykształcenie:	Ilość rodzin
Niepełne podstawowe / nieustalone	19
Podstawowe	20
Zasadnicze	23
Średnie ogólne	5
Średnie zawodowe	4
Policealne	1
łącznie	72

Źródło: Statystyki MOPR 2007

Obszar 3**Osiedle Wyzwolenia:**

W poniższej tabeli przedstawiono najczęstsze przyczyny ubiegania się o pomoc społeczną przez mieszkańców Osiedla Wyzwolenia w Piotrkowie Trybunalskim. Najczęściej pomoc była udzielana do rodzin wielodzietnych oraz samotnych matek.

Tabela 55. Sytuacja społeczna mieszkańców Osiedla Wyzwolenie korzystających z pomocy MOPR w 2007

Główny problem:	Ilość rodzin	Ilość osób w rodzinach
Osoby niepełnosprawne	39	75
Osoby chore przewlekle	35	72
Samotne matki	57	152
Rodziny wielodzietne	47	238
Gospodarstwa jednoosobowe	75	75

Źródło: Statystyki MOPR 2007

Ponad 60 % bezrobotnych klientów MOPR posiadało wykształcenie podstawowe i niepełne podstawowe. Udział osób z podobnym wykształceniem wśród osób bezrobotnych z terenu miasta wynosi około 30 % . Dane dotyczące wykształcenia bezrobotnych klientów MOPR przedstawia tabela.

Tabela 56. Wykształcenie bezrobotnych klientów z terenu Osiedla Wyzwolenia korzystających z pomocy MOPR w 2007

Wykształcenie:	Ilość rodzin
Niepełne podstawowe / nieustalone	27
Podstawowe	55
Zasadnicze	24
Średnie ogólne	5
Średnie zawodowe	8
Policealne	3
Łącznie	122

Źródło: Statystyki MOPR 2007

2. Wysoki poziom przestępczości i wykroczeń

Analiza danych zebranych w tabeli 45. Kategorie przestępstw w Piotrkowie Trybunalskim w latach 2004 – 2007, informuje o średniej 16 przestępstw na 1000 mieszkańców na rok.

Na uwagę zasługuje fakt **wzrostu liczby zabójstw – z 2 w 2004 do 10 w 2007r., bójek lub pobić z 22 w 2004 do 59 w 2007 r.**

Bardzo wyraźnie zwiększyła się ilość przestępstw dotyczących ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. W przypadku tej kategorii przestępstw nastąpił wzrost o 96 % z 82 przypadków w 2004 do 161 w roku 2007.

Dane dla wyznaczonych obszarów przedstawiają się następująco:

Obszar 1

**Centrum – Stare Miasto: 25 przestępstw na 1000 mieszkańców na rok
(powyżej średniej dla miasta)**

Obszar 2

**Strefa przemysłowa: 29 przestępstw na 1000 mieszkańców na rok
(powyżej średniej dla miasta)**

Obszar 3

**Osiedle Wyzwolenia: 18 przestępstw na 1000 mieszkańców na rok
(powyżej średniej dla miasta)**

Poniżej przedstawiono sytuację dotyczącą poziomu bezpieczeństwa na wyżej wymienionych obszarach.

Obszar 1

Centrum – Stare Miasto

Według danych policji rewitalizowany obszar centrum miasta jest zagrożony przestępczością, jednak przestępczość w tej części Piotrkowa Trybunalskiego ma swoje cechy specyficzne.

Przestępczość ma swoje źródło w rewitalizowanym obszarze: na Starym Mieście istnieją liczne grupy przestępcze, czasami wielopokoleniowe rodziny przestępcze, znane policji. Jednak same przestępstwa: głównie kradzieże, rzadziej wymuszenia rozbójnicze i rozboje, są dokonywane poza terenem, z którego pochodzą sprawcy. Policja tłumaczy ten stan utrwalonym w środowiskach przestępczych obyczajem nie dokonywania przestępstw w „swojej” dzielnicy. Policja potwierdza zjawisko „terminowania” przez młodocianych kandydatów na przestępców u starych „mistrzów”. Temu negatywnemu zjawisku sprzyja niestety bardzo słaba oferta innych form zarobkowania, czy nawet tylko spędzania czasu i przeżywania ciekawych emocji przez młodzież. Niemniej liczba przestępstw na tym obszarze jest wyższa od średniej dla całego miasta. **Podejrzewa się znaczną ukrytą przestępczość związaną z przemocą w rodzinie, jednak w środowisku mieszkańców nie ma utrwalonego zwyczaju zgłaszania tego typu przestępstw.**

Obszar 2**Strefa przemysłowa**

Odzwierciedlenie skrajnie złej sytuacji występującej na osiedlu pofabrycznym znajduje także wyraz w danych policji dla przedmiotowego obszaru. Od kilku lat obserwuje się wzrost agresywnych zachowań wśród młodzieży oraz handel narkotykami. Przywrócenie właściwych relacji społecznych na wyżej wymienionym obszarze będzie niezwykle trudne. Wymagać będzie zaangażowania samych mieszkańców, których zaktywizowanie do wspólnych działań będzie początkiem proponowanych zmian. Nadzór nad całością zmian społecznych w tym rejonie będą prowadzić będą pracownicy MOPR, działacze lokalnych stowarzyszeń i organizacji społecznych.

Obszar 3**Osiedle Wyzwolenia**

Liczba przestępstw na tym osiedlu jest wyższa od średniej liczby przestępstw odnotowywanych na terenie całego miasta. Do najczęstszych przestępstw zalicz się: kradzieże z włamaniem, kradzież pojazdu.

3.Niski wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej

Średnia dla miasta Piotrkowa Trybunalskiego liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wynosi 70 podmiotów.

Dane dla wyznaczonych obszarów przedstawiają się następująco:

Obszar 1 Centrum – Stare Miasto:

ca 61 podmioty gospodarcze na 1000 mieszkańców

(poniżej średniej dla miasta)

Obszar 2 Strefa przemysłowa:

ca 16 podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców

(poniżej średniej dla miasta)

Obszar 3 Osiedle Wyzwolenia:

ca: 62 podmioty gospodarcze na 1000 mieszkańców

(poniżej średniej dla miasta)

Część miasta objęta programem rewitalizacji ma oczywistą oś przestrzenną, od której może zacząć się rozwój gospodarczy tego terenu: to ulica Słowackiego, na odcinku od torów do Placu Kościuszki. Ta niewielka część obszaru rewitalizowanego sama w sobie funkcjonuje dobrze, jednak nie została wyłączona z obszaru przeznaczonego do rewitalizacji, ponieważ po pierwsze stanowi część Traktu

Wielu Kultur — jednego z głównych projektów programu³, a po drugie istnieje szansa na efekt promieniowania rozwoju z lepiej rozwiniętego gospodarczo obszaru wzdłuż ul. Słowackiego, na obszar dotychczasowej stagnacji społeczno-gospodarczej — Stare Miasto.

Wzdłuż ulicy Słowackiego i wokół niej jest usytuowanych wiele instytucji obsługi biznesu. Na tym niewielkim obszarze usytuowane są siedziby banków, liczne firmy obsługujące biznes. To wszystko znamiona dobrego rozwoju tego niewielkiego obszaru. Jednak na Starym Mieście problemy dominują obecnie nad szansami i wyglądają dość niepokojąco:

- Wyraźnie widać dużą podaż lokali do prowadzenia działalności gospodarczej i niewielki popyt na te lokale.
- Teren objęty rewitalizacją ma (obiektywnie zasłużony) wizerunek obszaru ubóstwa, a więc nie lokalizują się tu funkcje handlowe, nastawione, na co najmniej średnio zamożnego konsumenta.
- W związku ze znikomym obecnie ruchem turystycznym na Starym Mieście nie rozwijają się tam dobrze usługi gastronomiczne i hotelarskie. Tymczasem docelowo Stare Miasto powinno utrzymywać kilkaset miejsc hotelowych i trzykrotnie więcej gastronomicznych.
- Dzielnica ma niedobry wizerunek i nie chcą się w niej lokalizować instytucje poszukujące lokalizacji prestiżowych (rektorat uczelni, siedziba centrali dużej firmy itp).

Martwy Rynek Trybunalski jest praktycznie pozbawiony obecnie tradycyjnej funkcji handlowej, a tymczasem funkcja ta przelewa się na sąsiednie ulice i realizuje w warunkach ze wszech miar niepożądanych: w nieładnej scenerii, kolidując z ruchem pieszym. Taki handel utrwala wizerunek ubóstwa i zaniedbania dzielnicy. Należy koniecznie stworzyć mu lepszą oprawę i spróbować uczynić z niego element kolorytu lokalnego i ożywienia funkcji rynku w dni powszednie. Każdy przejaw aktywności biznesowej w obszarze Starego Miasta — choćby realizowany w mikro-skali — należy wspierać, ponieważ przełamuje on bierność tej społeczności.

Szczególnie niskim poziomem aktywności gospodarczej cechuje także drugi obszar rewitalizowany: Strefa przemysłowa - niewielki kwartał bloków mieszkalnych ograniczony ulicami: Okrzei, Topolową, Wysoką i Hutniczą — dawne osiedle przyfabryczne. Ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców odbiega niekorzystnie od średniej dla miasta także na trzecim wskazanym obszarze: Osiedlu Wyzwolenia.

4. Dekapitalizacja budynków i zasobów mieszkaniowych

Prawie w całym rewitalizowanym obszarze⁴ mamy do czynienia ze złymi stanami technicznymi obiektów. Nawet w potencjalnie prestiżowych lokalizacjach, jak Rynek Trybunalski, czy Plac Kościuszki, niektóre elewacje części budynków odstraszały wyglądem, a budynki wymagają z reguły gruntownych remontów. Te z kolei utrudnia nie tylko brak środków finansowych, ale także bardzo trudna współpraca z konserwatorem zabytków (znaczna część budynków w obszarze rewitalizowanym to obiekty zabytkowe, a pozostałe obiekty znajdują się w strefie ochrony konserwatorskiej).

---

³ Projekt ten łączy właśnie funkcjonującą prawidłowo ulicę Słowackiego z obszarem problemowym Starego Miasta we wspólną trasę turystyczną.

⁴ Z wyłączeniem jedynie części ul. Słowackiego na odcinku od Sienkiewicza do Pl. Kościuszki, częściowo ulic: Sienkiewicza i Dąbrowskiego.

W części staromiejskiej (ale też na całym rewitalizowanym obszarze) bardzo problematyczny jest stan zabudowy podwórek: różnego rodzaju przybudówki, komórki, garaże i budynki o przeznaczeniu technicznym, budowane w różnym czasie i na ogół o bardzo niskim standardzie architektonicznym, utrudniają obecnie sensowne zagospodarowanie wnętrz poszczególnych kwartałów. Stan techniczny elewacji budynków od podwórek jest jeszcze gorszy, niż elewacji frontowych.

Odrębny problem stwarza zabudowa po obu stronach ulicy Starowarszawskiej. Szczególnie dotyczy to niżej położonej zabudowy od strony ulicy Pereca: zabudowa ta prawie w całości jest w stanie katastrofy technicznej i wiele budynków nadaje się wyłącznie do rozbiórki, ponieważ w każdej chwili grozi zawaleniem. Zabudowa tych kwartałów, prawdopodobnie historycznie posadowiona na rusztach dębowych, które w ostatnich latach zmurszały na skutek obniżenia lustra wód podziemnych⁵, współcześnie zaczęła gwałtownie osiadać. W tej sytuacji rozbiórka pojedynczego budynku Starowarszawska 14 (dokonana po pożarze tego budynku) powoduje natychmiastowe zagrożenie dla całej pierzei i nie wydaje się możliwe uratowanie jej.

Należy raczej myśleć kategoriami ponownego zagospodarowania tych kwartałów. Celowe wydaje się uzyskanie zgody konserwatorskiej na daleko idące rozbiórki i odbudowy nowe substancji w tej części miasta, co ma oczywiste uzasadnienie grożącą katastrofą budowlaną.

Podziemna infrastruktura sieciowa w rewitalizowanym obszarze jest w dobrym stanie technicznym. Brak jedynie w obrębie starego miasta prawidłowo funkcjonującej kanalizacji deszczowej. Przed ewentualnym podjęciem decyzji o jej budowie należy jednak dogłębnie przeanalizować, czy — i w jakim zakresie — jest potrzebna podziemna sieć kanalizacji deszczowej, czy też wobec ukształtowania terenu starego miasta (kilkuprocentowy spadek w kierunku rzeki) wystarczy odwodnienie powierzchniowe rynsztokami wzdłuż ulic. Rozwiązanie takie jest zdecydowanie tańsze i zgodne z historycznym charakterem zabudowy, a technicznie może okazać się całkowicie wystarczające.

Obecny stan nawierzchni ulic i placów w rewitalizowanym obszarze jest bardzo zróżnicowany. Natomiast stan zagospodarowania przestrzeni publicznej: urządzeń małej architektury, zieleni miejskiej, systemów oznakowania i informacji wizualnej wymaga generalnej zmiany. W obrębie ścisłego Starego Miasta należy brać pod uwagę potrzebę przebudowy nawierzchni ulic i rynku przy zastosowaniu materiałów szlachetniejszych niż — przykładowo — zastosowana obecnie na Rynku Trybunalskim i ulicy Łaziennej -Mokrej kostka cementowa. Priorytetem winno być odsłonięcie i zrewaloryzowanie na wybranych powierzchniach historycznego bruku granitowego. Bruk ten obecnie jest przykryty warstwą bitumiczną, jednak poprzez wykruszenia w tej warstwie można ocenić, że pod warstwą bitumiczną część ulic jest nadal pokryta brukiem z drobnych naturalnych otoczków granitowych, a inna część — kostką granitową i — prawdopodobnie — kostką bazaltową. Wzdłuż większości ulic widoczne są bardzo ładne krawężniki granitowe. Zrekonstruowanie szlachetnych nawierzchni ulic i rynku, przy częściowym wykorzystaniu odzyskanego bruku historycznego, może bardzo znacznie podnieść standard przestrzeni publicznej i walory otoczenia architektonicznego w obrębie Starego Miasta.

Jest oczywiste, że przestrzenie ulic i placów powinny być wypełnione życiem miejskim, a temu powinna sprzyjać odpowiednia mała architektura, obsługująca funkcje, jakie można by wprowadzić na te ulice i place. Ludzie chętnie zapełniają swoją obecnością i aktywnością te przestrzenie, które są zaaranżowane w sposób przyjazny. Z tego punktu widzenia można powiedzieć, że obszar Starego Miasta jest całkowicie zaniedbany. Piotrkowski Rynek nie ma ani jednej ławki, na której mogliby

---

⁵ To z kolei jest spowodowane wpływem leja depresyjnego z Bełchatowa, a więc czynnikiem trwałym i niezależnym. Katastrofalne zaburzenie stosunków wodnych i trwała susza geologiczna objawia się też poprzez stan i ilość wód prowadzonych przez rzekę Strawę, płynącą wzdłuż ul. Pereca.

usiąść odwiedzający. Brak jest jakiegokolwiek zieleni. Nawierzchnia z kostki betonowej niskiej jakości, odbarwiająca się plamście pod wpływem czynników atmosferycznych, jest raczej nawierzchnią właściwą dla parkingu, czy placu o funkcji technicznej, ale nie dodaje prestiżu najważniejszemu placowi Starego Miasta. Równie nieprzyjemne aranżacje mają: Plac Czarneckiego i Plac Zamkowy. Na placu Czarneckiego o ciekawym, klinowatym kształcie, w oczywisty sposób brakuje dawnej fontanny i zaaranżowanych wokół niej miejsc do spacerów i wypoczynku. Brakuje niskiej i średniej zieleni, oddzielającej plac od ruchliwej ulicy Wojska Polskiego. Tymczasem to właśnie Plac Czarneckiego powinien być miejscem, od którego zaczynają zwiedzanie Starego Miasta grupy podjeżdżające autokarami. Z kolei Plac Zamkowy ma absurdalnie odwróconą orientację przez błędne usytuowanie pomnika. Turyści z kierunku Starego Miasta i ulicy Zamkowej wchodzą na plac oglądając obelisk od tyłu, a przed sobą mając ruchliwą ulicę Wojska Polskiego. Głównym obiektem aranżacji architektonicznej tego ważnego punktu Starego Miasta jest jednak nie pomnik, ale absurdalny modernistyczny słup oświetleniowy, usytuowany w środku placu, który skalą i formą konkuruje z zabytkowym sąsiedztwem Zamku Królewskiego. Podobnie, jak na Placu Czarneckiego, tu też brakuje sensownej aranżacji zieleni z udziałem zieleni średnio-wysokiej, która odizolowałaby przestrzeń placu od ruchliwej ulicy Wojska Polskiego. Bez tego plac nie może spełniać swojej funkcji miejsca wypoczynku.

W całym obrębie Starego Miasta brakuje jakiegokolwiek przestrzeni zaaranżowanej pod potrzeby dzieci i młodzieży. Nie ma placów zabaw, nie ma urządzeń sportowych i miejsc do gier sportowych i zajęć rekreacyjnych. Nie ma przestrzeni do spotkań grup młodzieży. Brakuje nawet przyjaznych miejsc, w których można by na chwilę usiąść. Przestrzeń publiczna omawianego obszaru jest zupełnie nieprzygotowana na przebywanie w niej młodzieży i dzieci.

Zła sytuacja mieszkaniowa (stare budownictwo i zły stan techniczny lokali) jest również problemem osiedla pofabrycznego. Większość mieszkańców mieszka w blokach, mała część osób wykupiła mieszkania na własność. Stan techniczny budynków jest zły. Otoczenie osiedla w żaden sposób nie sprzyja rozwojowi normalnych funkcji publicznych, które powinny tam w normalnych warunkach się rozwijać. Brak wystarczającego oświetlenia, placu zabaw, boiska, świetlicy środowiskowej – to wszystko składa się na obraz jednego z najbardziej zaniedbanych fragmentów miasta. Brak dobrej oferty spędzenia wolnego czasu przez okoliczną młodzież, będącej dobrą alternatywą dla dewastacji klatek, budynków, patologii związanej z alkoholizmem i narkomanią jest między innymi jednym z głównych problemów tej dzielnicy.

Zła sytuacja mieszkaniowa (stare budownictwo i zły stan techniczny lokali) jest również problemem osiedla Wyzwolenia. Szczególnym problemem jest **niska efektywność energetyczna budynków zalkalizowanych na jego obszarze.** Istnieje konieczność kontynuowania rozpoczętego w 2004 roku Programu Termomodernizacji na wyżej wymienionym obszarze.

5. Duża ilość obiektów o wartościach kulturowych, przede wszystkim objętych ochroną konserwatorską, o złym stanie technicznym i wysokim potencjale turystycznym.

Na obszarze rewitalizowanym obejmującym centrum miasta znajduje się większość obiektów zabytkowych, które są objęte ochroną konserwatorską. Część z nich wymaga modernizacji lub remontu. Obiekty te powinny stanowić bodziec do rozwoju turystyki, m.in. do kontynuacji programu Trakt Wierli Kultury. Bardzo istotną kwestią jest brak czytelnego oznaczenia zabytków oraz słaby dostęp do informacji turystycznej. W tej części miast powinno zostać utworzone w tym celu Centrum Informacji Turystycznej.

IV. REALIZOWANE I PLANOWANE DZIAŁANIA NA OBSZARZE

REWITALIZOWANYM

Planowane projekty rewitalizacyjne obejmą działania przestrzenne, gospodarcze i przestrzenne. Ich krótka charakterystyka zamieszczona jest poniżej.

1. Trakt Wielu Kultur - trasa turystyczna przez Stary Piotrków.

Koncepcja Traktu Wielu Kultur to **merytoryczny kręgosłup całego Program Rewitalizacji**. Trakt Wielu Kultur to główny element programu turystycznego dla rewitalizowanego obszaru. Z kolei właśnie **turystyka** winna być tą gałęzią gospodarki, od której zacznie się pomyślny rozwój społeczno-gospodarczy obszaru. Koncepcja Traktu nawiązuje do wielokulturowej przeszłości Piotrkowa Trybunalskiego. Trasa prowadzi **od dworca kolejowego** (dawnego dworca Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej) **ulicą Słowackiego**, odwiedzając po drodze **cerkiew prawosławną** p. w. Wszystkich Świętych (Słowackiego 15). Dalej trakt prowadzi koło **klasztoru oo. Bernardynów** (Słowackiego 2), który został erygowany w 1624 roku z fundacji rodu Starczewskich, poza murami miasta, a w 1657 roku podczas oblężenia Piotrkowa przez wojska Karola Gustawa został zrabowany i poważnie uszkodzony. Obecnie można oglądać dobrze zachowany budynek klasztorny z wirydarzem i krużgankami i kościół p.w. Matki Bskiej z masywną wieżą i elementami wyposażenia z XVII i XVIII wieku. Dalej Trakt prowadzi koło **Klasztoru ss. Dominikanek** powstałego w I połowie XVII wieku z fundacji Katarzyny Warszzyckiej. Klasztor został dobudowany do murów obronnych i dzięki temu ten fragment zachował się do naszych czasów. Dalej Trakt wiedzie na **Stare Miasto**, ulicami: Sieradzką i Rycerską w stronę **Centrum Informacji i Kultury**, mieszczącego się w budynku dawnego aresztu a wcześniej – kolegium pijarskiego, w którym w XVII i XVIII w. prowadzono edukację młodzieży szlacheckiej.

Następnie trakt prowadzi z powrotem ulicami: Rycerską, Sieradzką i Rwańską do **kościółka ewangelicko-augsburskiego** (Rwańska 6a), mieszczącego się w d. kościele klasztoru oo. Pijarów, drugiego wielkiego założenia klasztorowego na terenie Starego Miasta powstałego w końcu XVII wieku, gdy Pijarzy przenieśli się do oddanego im opustoszałego klasztoru Jezuitów, a kościół pijarski został sprzedany powstającej w Piotrkowie parafii ewangelicko-augsburskiej. Następnie trasa prowadzi na **Rynek Trybunalski**. Rynek otaczają mieszczkańskie kamienice z renesansowym podpiwniczeniem. Dalej kierując się przez Rynek Trybunalski ulicą Konarskiego turysta trafia do **kościółka oo. Jezuitów** p. w. św. Franciszka Ksawerego, będącego częścią dawnego zespołu klasztorowego, w którym zachowało się w niezmiennym stanie od połowy XVIII wieku wyposażenie kościoła będące perłą sztuki późnego baroku, w tym obraz „Matki Boskiej Pocieszenia” nazywanej także Trybunalską, który był umieszczany w kaplicy na ratuszu w czasie obrad Trybunału Koronnego. **Kościół farny p.w. św. Jakuba** - gotycka świątynia budowana w II połowie XVI wieku, jednonawowa z masywną wieżą z początku XV w. i dobudowanymi w XV i XVII wieku kaplicami. W ołtarzu głównym obraz późnogotycki „Zaśnięcie Matki Boskiej” malowany przed 1520 r. w krakowskim warsztacie Mistrza Rodziny Marii i подарowany piotrkowskiej Farze przez królową Bonę. Piotrkowska Fara w XV i XVI wieku miała szczególne znaczenie, tu bowiem zaczynały się uroczystym nabożeństwem obrady wszystkich sejmów koronnych zwoływanych wówczas do Piotrkowa, a potem do 1792 roku uroczyste inauguracje sesji Trybunału Koronnego. Dalej Trakt prowadzi ulicami: Starowarszawską i Pereca przez dawną dzielnicę żydowską na Plac Zamkowy, następnie do **Zamku Królewskiego**. Zamek — dawna siedziba królów polskich na czas trwania obrad sejmowych w Piotrkowie — ma nietypową formę obronnej kamienicy wieżowej. Obok

zamku otoczonego fosą znajdowały się drewniane budowle z salami obrad izby poselskiej i senatu, a także dom królowej. Obecnie zamek jest siedzibą Muzeum. Ostatnim obiektem Traktu jest **Wielka Synagoga**, której architektem był prawdopodobnie znany żydowski architekt Dawid Friedlander. Zniszczona w latach II wojny światowej została odbudowana i od 1968 roku mieści się w niej Biblioteka Miejska.

Zorganizowane grupy turystyczne

Tak pomyślana trasa nadaje się, co najwyżej na j e d n o d n i o w y program zwiedzania dla grup zorganizowanych i trzeba ją obudować atrakcjami dodatkowymi, jeśli ma z niej wynikać popyt na usługi noclegowe: w obecnym stanie zwiedzenie trasy trwa dwie godziny i nie zachęca do pozostania w Piotrkowie do wieczora. Atrakcyjność samych obiektów zabytkowych jest zdecydowanie niewystarczająca i nie należy się łudzić, że to zabytki w obecnym stanie przyciągną grupy turystyczne.

W ramach Traktu trzeba przewidzieć konieczne dodatkowe „żywe” atrakcje: nie tylko zwiedzanie Muzeum Historycznego na Zamku Królewskim, ale multimedialną, dynamiczną ekspozycję w Centrum Informacji i Kultury, dotyczące wielokulturowej przeszłości Piotrkowa, możliwość wysłuchania koncertu w sali dawnej Synagogi, wieczorny udział w imprezie plenerowej na Rynku Trybunalskim. Taki program trasy turystycznej stwarzałby w obrębie Starego Miasta naturalny popyt na usługi turystyczne: hotele, gastronomię, pamiątkarstwo, organizację imprez itp. Te usługi z kolei – o ile będą świadczone na zadowalającym poziomie – same w sobie stanowią zawsze uzupełniający element atrakcyjności turystycznej.

Turyści indywidualni

Można oddzielnie rozpatrywać dwa rodzaje przyjazdów indywidualnych: turystykę **eksploracyjną** i weekendową turystykę **rekreacyjną**, głównie z kierunku Łodzi. Ten drugi kierunek jest zdecydowanie ważniejszy, jednak należy przewidzieć też program dla turystyki nastawionej na zwiedzanie, szczególnie zagranicznej.

Turystyka eksploracyjna to przyjazdy turystów przede wszystkim z odleglejszych terenów, (w tym — turystów zagranicznych), świadomie **nastawionych na zwiedzenie** atrakcji Piotrkowa. Należy spodziewać się, że ta grupa będzie w istotnej części klientelą usług hotelowych. Program dla niej jest zbliżony do opisanego wyżej programu dla grup. Aby ją przyciągnąć, należy rozpocząć zakrojony na dużą skalę (także międzynarodową) program promocyjny.

Dużo ważniejsza jest jednak **turystyka rekreacyjna** z kierunku Łodzi. Sam w sobie Piotrków nie jest obecnie wystarczająco atrakcyjnym celem weekendowych pobytów rekreacyjnych. Tymczasem docelowo **Piotrków powinien stać się dla Łodzian modnym celem krótkich wyjazdów wypoczynkowych**, takim jak Kazimierz Dolny nad Wisłą dla Warszawy. Wydaje się, że trafnym kierunkiem jest promowanie Piotrkowa nie tyle jako samodzielnej atrakcji, ile — jako atrakcji uzupełniającej wyjazdy Łodzian nad Jezioro Sulejowskie i do Sulejowskiego Parku Krajobrazowego. **Należy promować Piotrków jako atrakcję na trasie popołudniowych powrotów z nad Jeziora Sulejowskiego.** Takie pobyty w Piotrkowie nie będą generowały znaczącego popytu na usługi hotelarskie, ale będą docelowo stwarzały popyt na usługi gastronomiczne, handlowe i udział w imprezach, a także oczywiście na inne usługi okołoturystyczne.

Należy też zakładać, że współczesny turysta, zarówno zorganizowany, jak i indywidualny w 86% przypadków przybędzie samochodem a nie pociągiem. Naturalny początek trasy powstanie,

więc w miejscu przeznaczonym do parkowania dla pojazdów indywidualnych i autokarów. Miejsca takie wstępnie przewiduje się na Placu Czarneckiego (autokary) i na terenie od Al. Kopernika, na tyłach posesji przy nieparzystej stronie Garncarskiej Wobec tego, trasa – przy tym samym przebiegu w terenie – w praktyce miałaby zapewne inną, nieliniową k o l e j n o ś ć zwiedzania.

Projekt będzie polegał na następującym cyklu działań:

- a) Należy opracować dokumentację merytoryczną projektu we wstępnej postaci. Dokumentacja winna zawierać:
  - wariantowo opracowany **ogólny merytoryczny scenariusz (program) zwiedzania Traktu**, zróżnicowany dla poszczególnych kategorii turystów;
  - wynikające z ogólnego scenariusza zwiedzania Traktu **szczegółowe scenariusze zwiedzania poszczególnych obiektów** i atrakcji na Trakcie.
  - **Studium Wykonalności projektu**, analizujące też kwestię powiązań z innymi projektami w ramach Programu Rewitalizacji i wskazania, co do kolejności realizacji poszczególnych elementów.
- b) Zaplanować szczegółowe konsultacje z dysponentami poszczególnych obiektów na Trakcie (w tym — parafiami, Muzeum, przedsiębiorcami prowadzącymi usługi turystyczne) i w wyniku tych konsultacji nadać ostateczną postać dokumentacji projektowej.
- c) Na podstawie tej dokumentacji poszczególne zainteresowane podmioty dysponujące poszczególnymi obiektami wymagającymi np. remontu elewacji, będą indywidualnie występowały o środki strukturalne Unii Europejskiej.
- d) Musi zostać uruchomiony intensywny program promocyjny Traktu Wielu Kultur. Jego elementem będzie coroczny program imprez promocyjnych. Rozpisanie konkursu na system oznakowania wizualnego Traktu i jego obiektów.
- e) Elementem programu promocyjnego byłoby przyznawanie poszczególnym usługodawcom turystycznym (hotelom, restauracjom itp.) certyfikatu „Lokal przy Trakcie”. Certyfikat taki gwarantowałby jakość usługi i dawał prawo do udziału we wspólnej promocji Traktu Wielu Kultur.

Lata realizacji: 2008 - 2011

Koszt ogółem: 21 825 280 zł

2. Piotrkowskie Centrum Edukacji – Zamkowa 24

Projekt finansowany przez inwestora prywatnego - Instytut Postępowania Twórczego Sp. z o.o.

Lata realizacji: 2008 - 2010

Koszt ogółem: 25 00000 zł

3. Budowa budynku Miejskiej Biblioteki Publicznej.

Projekt powiązany z projektem modernizacji budynku Miejskiej Biblioteki Publicznej, wchodzący w skład projektu Trakt wielu Kultur.

Lata realizacji: 2007 - 2011

Koszt ogółem: 18 164 000 zł

4. Przebudowa ul. Jerozolimskiej (na odcinku od ronda Sulejowskiego do ul. Spacerowej)

Projekt powiązany z projektem "Poprawa dostępności komunikacyjnej do centrów logistycznych oraz obszarów Piotrkowskiej Podstrefy Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej - etap II".

Lata realizacji: 2008 - 2009

Koszt ogółem: 2 500 000 zł

5. Program termomodernizacji budynków

Kontynuacja zapoczątkowanego w roku 2004 kompleksowego Programu Termomodernizacji

Lata realizacji: 2007 - 2011

Koszt ogółem: 4 476 000 zł

6. Rozwój bazy edukacyjnej poprzez budowę sali sportowej przy ZSP Nr 4 w Piotrkowie Trybunalskim

Lata realizacji: 2007 - 2011

Koszt ogółem: 4 476 000 zł

7. Szansa – projekt wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

Projekt partnerski MOPR / Gmina Piotrków Trybunalski

Lata realizacji: 2008 - 2009

Koszt ogółem: 589 920 zł

8. Chcesz pracować ? - aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych

MOPR Piotrków Trybunalski

Lata realizacji: 2008

Koszt ogółem: 347 200 zł

9. Aktywizacja osób niepełnosprawnych - szansą na zatrudnienie

MOPR Piotrków Trybunalski

Lata realizacji: 2008

Koszt ogółem: 108 280 zł

10. Utworzenie Ośrodka Sztuki Współczesnej.

W ramach projektu, na potrzeby Ośrodka Sztuki Współczesnej planuje się remont pomieszczeń w budynku przy ulicy Dąbrowskiego 5.

Przedmiotem działalności Ośrodka Sztuki Współczesnej będzie m.in.:

- prezentacja współczesnej sztuki polskiej i zagranicznej ze szczególnym uwzględnieniem zjawisk najnowszych;

- edukacja kulturalna w zakresie sztuki współczesnej;
- tworzenie kolekcji sztuki współczesnej;
- międzynarodowa wymiana artystyczna;
- tworzenie i rozwijanie archiwum i specjalistycznej biblioteki;
- promocja nowych kierunków w sztuce;
- poszukiwanie nowych form prezentacji dzieł sztuki;
- promocja twórców sztuki współczesnej poprzez wydawnictwa wyprodukowane w mediach tradycyjnych i elektronicznych;

11. Tworzenie zasobów lokali mieszkaniowych

Lata realizacji: 2008 - 2009

Koszt ogółem: 1 400 000 zł

12. Turystyka Wspólna sprawa

System szkoleń dla przedsiębiorców oraz przedstawicieli branży turystycznej, gastronomicznej i hotelarskiej

Regionalna Organizacja Turystyczna

Lata realizacji: 2008

Koszt ogółem: 20 000 zł

Szczegółowa lista projektów stanowi załącznik nr 2 do niniejszego Lokalnego Programu Rewitalizacji

V. PLAN FINANSOWY

Plan finansowy projektów stanowi załącznik nr 3 do niniejszego Lokalnego Programu Rewitalizacji.

VI. SYSTEM WDRAŻANIA

Dla realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji służą przede wszystkim następujące instrumenty:

- organizacyjne, związane ze wskazaniem podmiotów realizujących LPR i ich zadań,
- finansowe, związane z wprowadzeniem zadań do planów i budżetów gminy, budżetów i planów innych jednostek oraz uzyskania wsparcia zewnętrznego,
- prawno - administracyjne, związane z uwzględnieniem odpowiednich przepisów przy realizacji zadań,
- informacyjno - edukacyjne, związane z monitorowaniem i promocją.

Wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Piotrkowa Trybunalskiego rozpocznie się poprzez wprowadzenie go w życie uchwałą Rady Miejskiej. Odpowiedzialnym za jego realizację będzie **Prezydent Miasta** przy pomocy **Kierownika Biura Partnerstwa i Funduszy Urzędu Miasta**. Poza

tym istotną rolę w systemie wdrażania Programu będzie posiadać **Rada Miasta**, która będzie pełnić bieżący nadzór nad realizacją i oceniać postępy prac w tym zakresie, uwzględniać przy tworzeniu budżetu wybrane zadania inwestycyjne, oceniać realizację programu oraz uchylać zmiany zapisów.

VII. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

1. System monitorowania

Monitorowanie jest procesem systematycznego zbierania, raportowania i interpretowania danych. Dostarcza on informacje o postępie realizacji i efektywności wdrażania poszczególnych projektów inwestycyjnych oraz programów, jak i sposobie i prawidłowości udzielonej pomocy finansowej. Monitorowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji dotyczyć będzie przede wszystkim kontroli realizacji projektów inwestycyjnych oraz osiągania planowanych wskaźników produktów i rezultatów dla poszczególnych przedsięwzięć.

Monitoring prowadzony będzie w zakresie rzeczowym i finansowym.

Monitoring rzeczowy będzie obejmował dane obrazujące postęp we wdrażaniu programu oraz umożliwienie oceny jego wykonania w odniesieniu do celów ustalonych w dokumencie. Będzie on się odnosił do badania wskaźników produktu i rezultatu poszczególnych projektów.

Monitoring finansowy będzie obejmował dane finansowe realizacji projektów. Informacje te będą podstawą do oceny sprawności wydatkowania środków finansowych, w tym wkładu finansowego pochodzącego ze środków publicznych.

2. System oceny Lokalnego Programu Rewitalizacji

Ocena dokumentu służyć ma przede wszystkim oszacowaniu wskaźników oddziaływania, czyli długotrwałych efektów związanych z poszczególnymi projektami. Ocena ta będzie przebiegała w następujący sposób:

- ocena ex-ante – przed realizacją poszczególnych projektów;
- ocena mid-ter – w trakcie trwania realizacji inwestycji;
- ocena ex-post – po zakończeniu inwestycji.
- ocena on-going – ciągła, bieżąca ocena realizacji inwestycji.

Ocenię będą podlegały poszczególne projekty i zadania inwestycyjne. Wyniki raportów będą składały się na ocenę całego Lokalnego Programu Rewitalizacji, a tym samym będą stanowiły podstawę do wprowadzenia odpowiednich zmian w dokumencie.

3. Public Relations Program

Jednostką odpowiedzialną za promocję Lokalnego Programu Rewitalizacji jest Urząd Miasta Piotrkowa Trybunalskiego. Wszystkie materiały informacyjne powinny określać m.in. cele realizacji poszczególnych zadań, planowane do osiągnięcia wskaźniki oraz źródła finansowania inwestycji. Sposoby promocji projektów współfinansowanych z Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej będą zgodne z obowiązującym ustawodawstwem w tym zakresie

Celem działań związanych z promocją Programu jest dotarcie do jak najszerszej grupy beneficjentów projektów realizowanych w ramach LPR, oraz podmiotów, które mogą się włączyć w realizację niektórych inwestycji.

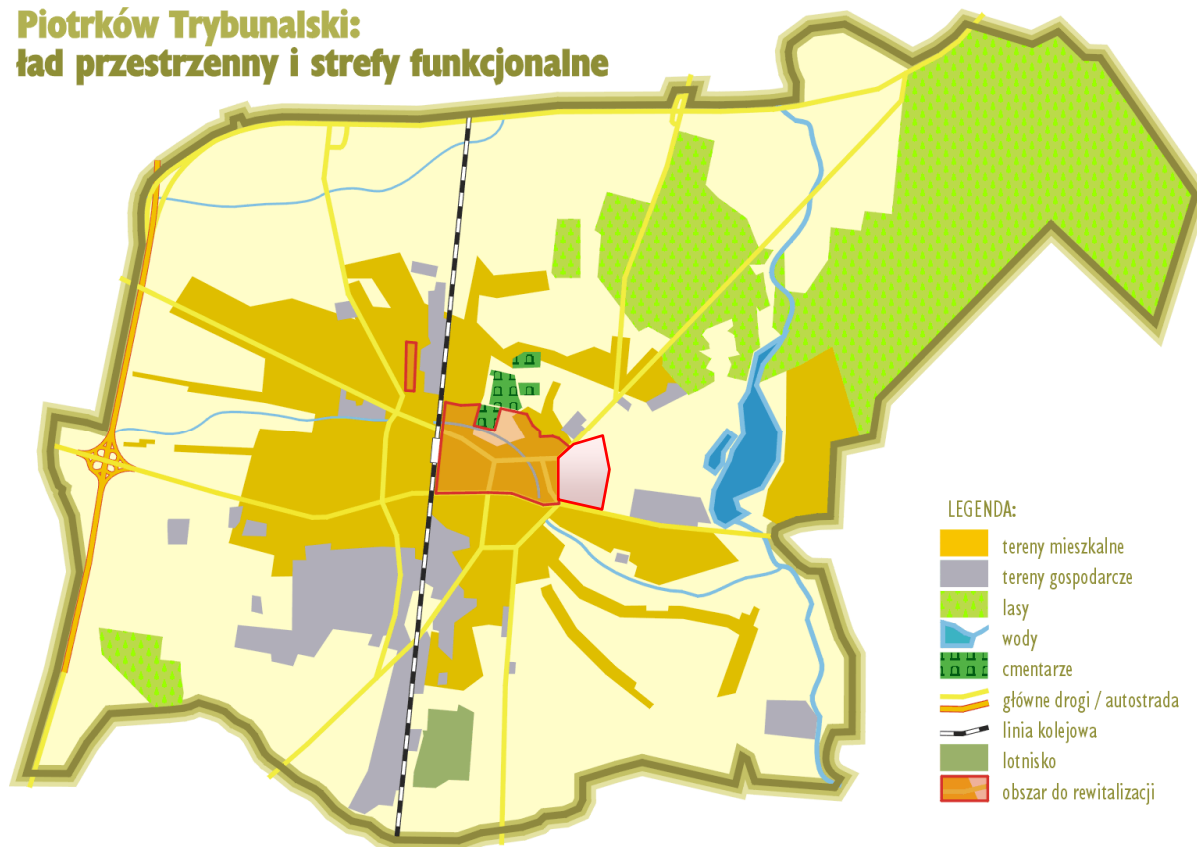
Grupami docelowymi prowadzonych działań promocyjnych są mieszkańcy gminy, potencjalni beneficjenci, partnerzy społeczno-gospodarczy, organizacje pozarządowe, regionalne i lokalne władze oraz inne władze publiczne, organizacje zawodowe oraz media.

W ramach promocji lokalnego Programu rewitalizacji podejmowane będą, w szczególności, takie działania jak:

- Dostęp do aktualnej wersji Lokalnego Programu Rewitalizacji na stronie internetowej miasta;
- Spotkania z potencjalnymi partnerami społecznymi, gospodarczymi;
- Ulotki informujące o realizacji konkretnych projektów;
- Publikacje w prasie (w przypadku wybranych projektów);
- Umieszczenie tablic informacyjnych w miejscu realizacji inwestycji;
- Umieszczenie stałej tablicy pamiątkowej w celu pozostawienia trwałej informacji o wsparciu inwestycji ze środków Unii Europejskiej.

Załącznik 1

Mapa obszaru rewitalizacji

**Piotrków Trybunalski:
ład przestrzenny i strefy funkcjonalne**

Źródło: opracowanie własne